БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 73 (6002)
АПРЕЛИИН 9
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Областной партийна конференциин тогтоол— республикын бүхы партийна организацинуудай ажал хүдэлмэриин дайшалхы программа мүн. Партийна организацинууд конференциин табиһан зорилгонуудые үдэр бүриингөө практическэ ажал-ябуулгада бэелүүлхэ ёһотой.

Областной партийна конференциин шиидхэбэрииие большевистскээр дүүргэхэ

XVI областной партийна конференциин дүнгүүдые республикын партийна организацинууд һаяар зүбшэн хэлсэжэ эхилхэнь.

XVI областной партийна конференци хадаа областной партийна организациин ажабайдалда шухалын шухала событи болоһон байна. Областной партконференци болбол областной партийна организациин дайшалхы шададабариин оргаһанай, партиин Сталинска Центральна Комитедые, партиин болон арадай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталиниие тойрон гэрэнай булад хатуугаар жагсанги байһанай толотомо жэшээ болоо.

Областной партийна конференциин хүдэлмэри дэлгэрэнгы большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй туг доро, идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэрбэ. Тэрэ шүүмжэлэл хадаа партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элирхэйлэлгэдэ ба түргэнөөр усадхалгада зорюулагдаһан, партиин Центральна Комитедээр ба нүхэр Сталинаар табигдаһан ехэнүүд шэнэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ областной парторганизациин бүхы хүсэнүүдые элсүүлэлгэдэ зорюулагдаһан байгаа.

Конференци болбол партиин областной комитедэй тоосоото шиидхэлые зүбшэн хэлсээд, областной партийна организациин урдаһаа өөлжэээтэ зорилгонуудые тодорхойлһон дэлгэрэнгы шиидхэбэри гаргаба. Конференциин тогтоол— республикын бүхы партийна организацинуудай ажал хүдэлмэриин дайшалхы программа мүн.

«Парти ба правительствын директивүүдые бодото ажабайдал дээрэ шууд бэелүүлһэнэй үндэһэн дээрэ республикын промышленность, хүдөө ажахы ба культурые дам саашадань хүгжөөн дэбжүүлхэдэ ажалшадые элсүүлгые,—гэжэ конференциин тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ,—областной партийна организациин гол зорилго гэжэ тоолохо».

Республикын бүхы предприятинуудай гүрэнэй түсэб дүүргэхэ ябадалые хангаха гэһэн зорилгые промышленностиин талаар конференци табиһан байна. Саашадаа бүгэдэнийтын дэбжэлтэ түйлахын тулада, даажа абаһан үйлэдбэриингөө программые мүнөө хүрэтэр дүүргэдэггүй гээгдэнги предприятинуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ хүрэтэр урагшань татаха шухала. Продукциин валова гаргалгаар түсэбтэ даалгабаринуудые илүүлэн дүүргэжэ байһан түрүү предприятинуудшье өөһэдтөө байгаа ехэ резервэнүүдые хүсэдөөр хүшөөл ашаглангагүй. Манай предприятинуудай элбэг баян техникэ хүшөөл зарим газарта хүсэд бүтээсэтэйгээр хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, ой модоной промышленностьда шэнэ техникын тон хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэжэ байһанай тухай конференци дээрэ ехээр хэлэгдэһэн байна. Зарим предприятинууд голодоһо гаргаһан, сорт доошолуулһан, эрьесын мүнгэнэй эрьелтые удааруулһан дээрэһээ гээлтэ гаргадаг, жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилдэг байна. Эдэ ехэнүүд дутагдалнуудые тон түргэнөөр үгы хэбэл, республикын промышленностиин продукци гаргалгые һураггүй ехэ болгохо, продукциин шанарые һайжаруулха ба өөрынь үные химдаруулха, табан жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ арга олгохо байна.

Илангаяа ой модоной, халын промышленностьда ба барилга дээрэ мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэри шангадхаха гээшэ промышленностьдахи шухала зорилго болоно. Тиимэһээ училищинуудай ба ажалай резервнүүдэй һургуулинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха шухала.

Хүдөө ажахын талаар—республикын хүдөө ажалай гол һалбари —малажалые дам саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, тэрэшэлэн газар тариалангай культурые дээшэлүүлхэ ба энээнэй үндэһэн дээрэ хүдөө ажахын продуктнуудай бэлдэлгые ехэ болгохо гэһэн ехэнүүд зорилгонууд партийна организациин урда табигданхай.

Ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб республикын олон колхозуудта хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Колхозуудай ниитын малай толгойн ургалтын темп һурраггүй хурдадхагдаһан байна. Тиигээд, ниитын малай муугаар харууһалагдаһан дээрэһээ малажалда гарза болодог ушар үгы хэгдэһэн байгаа һаа, тэдэ темпнүүд бүри үндэр байха һэн. Орооной кампаниие зүбөөр эмхидхэхэ ба эхэ малай һубайралгые болюулха, тэжээлгэ ба харууһалалгые һайжаруулха, үбшэлжэ ба бусад шалтагаан дээрэһээ ухэхые болюулха, ниитын малые үрихэ ябадалые болюулха гээшэ — ниитын малажалай ургалтын темпые хэдэн дахин түргэдхэхэ байна.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гээшэ малажалые улам хүгжөөхэ шухалын шухала эрхэ нүхэсэл мүн. Сэбшэлэн ба бэлшээрие һайжаруулха хүдэлмэри ехээр ябуулһанай ашаар дайнай урда тээхидэ орходоо 1950 ондо үлүү ехээр үбһэ сабшажа абаха, зүгөөр 1951 ондо гектар бүриһөө 15 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ дүн дээрэнь сабшажа абаха гэһэн зорилго конференциин шиидхэбэри дотор табигдаба.

Малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада конференциин шиидхэбэри дотор ехэнүүд зорилгонууд табигдаба. Үүлтэрэй районированиин түсэбэй ёһоор малай үүлтэрые һайжаруулха хүдэлмэри болбол энэ талаар шухала хэмжээ ябуулгануудай нэгэн мүн болоно.

Конференци болбол хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхын ба валова суглуулалтые ехэ болгохын тулада газартариалангай культурые дээшэлүүлхэ хэдэ хэдэн гол зорилгонуудые шиидхэбэри соогоо табиба. Ногоо таридаг политой севооборот уудта ойрын жэлнүүдэй туршэ соо бүхы колхозууд ба совхозуудай жэгдэрэн оролгые дүүргэхэ, уһалагдадаг полинуудай талмайе али болохоор үргэдхэхэ, үрһэ хүрэнгын ажахыда ёһотой һайн гурим бии болгохо, агрономическа наукын түйлалтануудые ба үндэр ургаса ургуулдаг түрүү практикые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала. Тэрэшэлэн МТС-үүдэй хүдэлмэриие улам саашадань һайжаруулха, тракторнууд ба комбайнуудай бүтээсые бүри дээшэлүүлхэ, МТС ба колхозуудай хоорондохи хэлсээтэ уялгануудые эбдэдэг баримтануудые эрид үгы хэхэ шухала.

Колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэһэн баримтануудые эрид шууд үгы хэхэ, ажалай эмхидхэлдэ байгаа дутагдалнуудые зайлуулха, үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадануудые бэхижүүлхэ гэжэ конференци эрибэ.

Ажалшадай материальна тэнигээлэн байдалые шууд дээшэлүүлхэ ба тэдэниие культурнаар хангаха тухай асуудалнууд областной партконференциин шиидхэбэри соо ехэ һуури эзэлнэ. Гэр байрын ба коммунальна барилгые дам сашадань дэлгэрүүлхэ, советскэ худалдаа наймаае дэлгэрүүлхэ, элүүрые сахилгын, арадай гэгээрэлэй хэрэгые улам һайжаруулха, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай тооe олошоруулха ба хүдэлмэриинь һайжаруулха талаар конференци хэдэ хэдэн зорилгонуудые табиба. Ажалшан зоной улам бүри ургажа байгаа материально-ажаһуудалай ба культурна эрилтэнүүдые хангаха уялгатай бүхы эмхи зургаанууд ба организацинуудай ажал-ябуулгые партийна организацинууд шангаар хинан шалгажа ба үдаридажа байха ёһотой.

Бүхы советскэ арадтал, манай республикыншье хүдэлмэришэд, колхозникууд, интеллигенци—бүхы ажалшад зориг бадаруулагша советскэ патриотизмын үзэлээр зоригжонги байһан туладаа социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө, коммунизмын шэнэ илалтануудай түлөө эршэ зоригтойгоор ба эсэшэгүйгөөр тэмсэжэ байнад. Манай ороной ажалшадай үйлэдбэриин ба политическэ эдэбхи үдэр ерэхэ бүри улам дээшэлнэ. Партийна организацинууд олониитын ургажа байгаа эдэбхиие толгойлон хүтэлхэ, социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, партяар табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ажалшадай творческо хүсэнүүдые зоригжуулха ёһотой. Олониитын дунда үдэр бүри политическэ хүдэлмэри ябуулха гээшэ партийна организацинуудай шухалын шухала зорилго болоно.

СССР-эй Верховно Советдэ һунгалта хэхэ кампаниин үедэ партийна организацинууд агитационно-ниитын хүдэлмэриие ехээр һайжаруулһан байгаа. Энэ хүдэлмэриин хэмжээе миин лэ бэхижүүлхэ бэшэ, мүн улам саашадань дээшэлүүлхэ шухала. Хэблэл, радио, кино, литература, искусство гэхэ мэтын идеологическа хүдэлмэриин иимэ шухала аргануудые дүүрэнээр хэрэглэхэ, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха шухала. Естественно-научна эрдэм ухаание үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалшадай ураһайханай самодеятельность, физкультура ба спортые үшөө ехээр хүгжөөхэ хэрэгтэй. Формооро национальна ба удхаараа социалистическэ культурые шууд хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Парти доторой хүдэлмэриие улам һайжаруулха зорилгонууд XVI областной партконференциин шиидхэбэридэ ехэ һуури эзэлнэ. Парти доторой хүдэлмэриин хэмжээе дам саашадань дээшэлүүлгэ болбол ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ шухалын шухала услови болохо байна. ВКП(б)-гэй Уставай эрилтэнүүдые ажабайдалда хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, коммунистнуудай үүсхэл эдэбхиие хүгжөөхэ, партийна журамые бэхижүүлхэ, ажал дээрэ ба общественнэ ажабайдалда коммунист бүхэнэй авангардна үүргые дээшэлүүлхэ шухала.

Манай партиин эхин организацинууд тэрээнэй үндэһэ һууринь болоно. Партийна органууд эхин парторганизацинуудта анхаралаа шангадхаха, тэдээниие хүтэлбэрилгэеэ саг үргэлжэ һайжаруулха ёһотой.

Партийна гэгээрэлые дам саашадань һайжаруулха, партийна суглаануудай идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, парти доторой бүхы хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгонууд конференциин шиидхэбэри дотор тодорхойлогдоһон байна. Бүхы партийна ниитые эдэбхитэй болгохо, партийна ниитын үмэнэ партийна органуудай харюусалгые ехэ болгохо, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тон хүсэтэ зэмсэг мүн болохо парти доторой демократиин принципүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ шухала гэжэ тэндэ тэмдэглэгдэнэ.

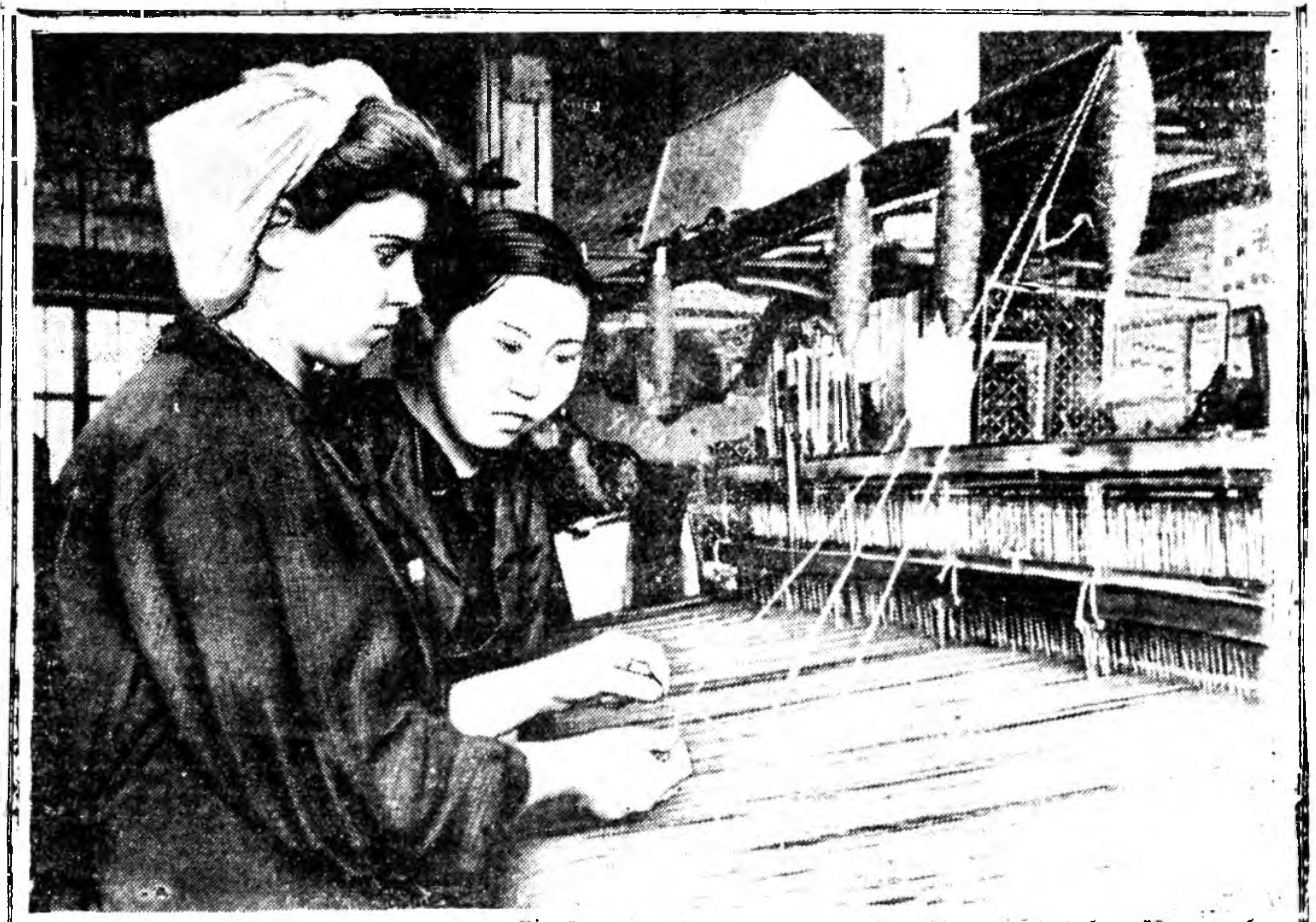
Партийна организацинууд хадаа ажалша ниитэтэй барисаагаа үдэр бүри бэхижүүлхэ, партийнабэшэ олон эдэбхитэдые өөрыгөө тойруулан жагсааха, түрүү хүдэлмэришэд, колхозникууд ба интеллигенциин дундаһаа эрхим хүнүүдые ВКП(б)-гэй зэргэдэ хододоо шэлэн абажа байха, тиихэдээ партида бүлэг бүлэгөөр абаха ба ВКП(б)-дэ орогшодто эрилтээ багадхаха ябалал гаргахагүй ёһотой.

Нютагай Соведүүдые, профсоюзна, комсомольско ба бусад общественнэ организацинуудые партийна талаар хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань бүри һайжаруулха зорилгонууд конференциин шиидхэбэринүүд дотор табигданхай.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо, хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ гээшэ манай бүхы хүдэлмэриин амжалтада шухалын шухала удхашанартай. Партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин методүүдые саашадань һайжаруулха зорилгонууд конференциин шиидхэбэри соо табигдаа.

Бүхы партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе али болохоор дээшэлүүлһэнэй ашаар республикын ажахые ба культурые улам хүгжөөн дэбжүүлхэ хэрэгтэ ажалшадай хүсые элсүүлхэ, партиин ленинско-сталинска Центральна Комитедые, агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталиниие тойруулан өөһэдынгөө зэргэнүүдые бүри нигтаруулха гэжэ Бурят-Монголой областной парторганизациин бүхы коммунистнуудые конференци уряалба.

Ленин—Сталинай агууехэ хэрэгтэ хизааргүйгөөр бэеэ үгэнги Бурят-Монголой коммунистнууд болбол парти ба нүхэр Сталинай табиһан ехэнүүд, шэнэ зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр шиидхэжэ шадаха байна.

Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, апрель һарынгаа түсэбһөө гадуур 4000 метр сэмбэ нэхэхэ гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энэ мүрысөөндэ сэмбэ нэхэдэг цехын стахановка Александра Сомова халаанайнгаа нормые 200 гаран процент дүүргэжэ түрүүлэн ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Сомова (баруун гарһаа) залуу нэхэгшэ Софья Раднаевае сэмбэ нэхэлгэдэ һургажа байна.

М. Минеевэй фото.

Майн урда тээхи мүрысөөнэй амжалтануудые арбидхая!

☆

Эрхим жэшээ харуулна

Солото стахановец фрезеровщик Дмитрий Хохриков Улан-Удын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд сооһоо эгээн түрүүлэн табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн юм.

Мүнөө тус заводто майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри улам эршэдэжэ байна. Эндэ нүхэр Хохриков мүрысөөнэй эгээл эдэбхитэй үүсхэлшэдэй нэгэн болонхой. Байгша оной түрүүшын кварталай даалгабариие 200 гаран процент дүүргэн һунгалтануудай үдэрые угтаһан байгаа һаа, мүнөө солото фрезеровщик темпээ бүри хурдадхажа байна.

Майн 1-нэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо тэрэ хадаа халаан бүхэнэйнгөө нормые 300-гаад процент дүүргэжэ, эрхим жэшээ харуулна.

Тэрэнэй баян дүй дүршэлые халан абагшад олошорно. Түмэршэ дархан Солуянов, токарь Чагиров ба бусад эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө даалгабаринуудые мүн лэ 200 процент дүүргэнэ.

Цым. Цыдыпов.

Уялгаяа һайнаар дүүргэнэ

«Бурмонголлес» трестын Селенгинскэ леспромхозой бүхы участогуудаар Майн 1-нэй һайндэртэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөн эршэмтэйгээр ябажа байна.

«Аршан» гэжэ участогта нүхэр Аюшеевэй хүтэлбэриллдэг комсомольско-залуушуулай бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа мүрысөөндэ түрүүлэн ябана.

Энэ бригада март һара соо модо бэлэдхэхэ даалгабаряа 350 процент дүүргэһэн байна. Мүнөө тус бригадын гэшүүд ойртожо байгаа Уласхоорондын һайндэртэ бэлэг болгон апрель һара соо 11.700 кубометр модо бэлэдхэхэ гэжэ абаһан хүндэтэ уялгаяа бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Бригадын гэшүүд нүхэд Югов, ахадүү Леоновтон, Денисов ба бусад хамта 10 хүнүүд электрохюрөөнүүдэйнгээ хүсые дүүрэнээр ашаглан, үдэрэйнгөө нормонуудые 300 гаран процент дүүргэнэ.

П. Хантаев.

☆ ☆

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ

БМАССР-эй нютагай промышленностиин Министерствын предприятинуудаар Майн 1-нэй һайндэртэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Улан-Удын «Металлоширпотреб» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад өөһэдынгөө шэн зоригто ажалаар республика дотороо эгээн түрүүлэн табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэб болзорһоонь урид дүүргээ бэлэй. Энэ заводой коллектив социалистическэ мүрысөөнэй эршые һуларуулдаггүй дээрэһээ Министерство дотороо түрүү һууринуудай нэгые хододоо эзэлэн ябадаг.

Байгша оной түрүүшын кварталда валова продукци гаргаха түсэбөө тус коллектив 119 процент дүүргэн һунгалтануудай үдэрые угтаһан юм. Мүнөө өндэхид туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, Майн 1-ниие ажалай үндэр бүтээсээр угтаха гэжэ шиидээд, стахановска вахтада жагсанхай.

Механическа цехын слесарьнүүд бригадир нүхэр Бурчевскиин хүтэлбэреэр модо хюрөөдэдэг рамануудые бүтээлгээр халаа һайнгаа даалгабаринуудые 170 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Шэрэм шудхалгын цехтэ (начальнигынь нүхэр Минин) хүдэлмэришэдэй хоорондын мүрысөөн илангаяа эршэмтэйгээр ябана. Хүдөө ажахын машинануудай частьнуудые шудхалтаар солото бригадир нүхэр Вдовинай бригада түрүүлнэ. Показателиин доска дээрэ энэ бригадын үйлэдбэриин даалгабари дүүргэлтэ һүүлшын табан үдэр соо 110-һаа 150 процент хүрэтэр дээшэлжэ ябаһанаар бэшээтэй.

Мүн тэрэшэлэн шэгнүүр заһабарилгын заводто социалистическэ мүрысөөнэй туг дээрэ үргэгдэнхэй.

Заводой хүдэлмэришэд апрель һарынгаа даалгабариие 130 процент дүүргэхэ гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Стахановецууд нүхэд Хоревский, Белоусова ба бусад нормонуудаа халаан бүхэндэ 140 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

2-дохи кварталайнгаа түсэб дүүргэбэ

Республикымнай загаһа барилгын колхозууд үнгэрэгшэ 3 һара һайнаар хүдэлмэрилжэ загаһа бариха квартальна түсэбөө 152 процент дүүргээ.

Мүнөө тэдэнэй дунда Майн 1-нэй һайндэртэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Колхоз бүхэнэй загаһашад улам дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ шэнэ уялгануудые абаад, хоёрдохи кварталайнгаа түсэбүүдые бэелүүлжэ захалаа.

Усть-Баргажанай загаһа-консервын комбинадай харьяата Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Кирпичев) гэшүүд республикынгаа бүхы загаһашадта эрхим жэшээ харуулжа байна.

Солото бригадир Василий Пилюгинэй бригада апрелиин 3—4 үдэрнүүдтэ 1200 пүүд загаһа барижа, хоёрдохи кварталайнгаа даалгабариие дүүргэбэ.

— Бидэнэр Эхэ оронойнгоо аша туһада бүхы шадабари мэргэжэлээ гаргахабди. Майн 1-ниие жэлэйнгээ даалгабари 150 процент дүүргэн угтахабди, — гэжэ тус бригадынхид омогтойгоор мэдүүлнэд.

Мүн Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой бригаданууд үдэр соогоо 360 пүүд хүрэтэр һайн шанартай загаһа барижа, гүрэндөө тушаана.

И. Артюнин.

Түрүү һууриин түлөө

Тарбагатайн аймагай пищекомбинадай хүдэлмэришэд республикынгаа бүхы ажалшадтай хамта майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Комбинадай прянична цехын коллектив (бригадирынь нүхэр Лобецков) Майн 1-нэй һайндэрые ажалай үндэр бүтээсээр угтаха гэһэн большевистскэ зорилго урдаа табяад, халаан бүхэнэйнгөө нормые 140 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Мүн тэрэшэлэн карамельщигүүд өөһэдынгөө цехые түрүү зэргэдэ гаргахын тула эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, үдэр бүхэндэ арба гаран килограмм карамель нормоһоо гадуур үйлэдбэрил...

П. Ловцов.

Эмхигүй суглаан

Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай партийна эхин организациин хамтын суглаан апрелиин 7-до боложо, Х Городской районно партконференциин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэбэ. Конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай институдай партийна эхин организациин секретарь нүхэр К. Олзоев дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ.

Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт педагогическа түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хүдэлмэридэ үшөө багаар анхарал табина. Тиимэһээ һургуулинуудта һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ ябадалда ёһотой һайнаар туһалаагүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Саашань нүхэр Олзоев багшанарай байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн элдэб кружогуудай, жэшээлхэдэ уран уншалгын кружогой һүүлэй хүдэлмэреэ зогсоожорхёон ба тус байшангай түрүү багшанарай дүй дүршэл тарааха хүдэлмэридэ хабаададаггүй тухай шүүмжэлэл хэбэ. Мүн долоонжэлэй һургуулинуудай физругуудай курсын хүдэлмэриин унаха туйлдаа хүрэжэ байһан тухай, мүн институдай, багшанарай байшангай болон курсын коллективүүдэй дунда шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй һулаар дэлгэрүүлэгдээгүй тухай элидхэлшэ тоггоһон байна.

Элидхэл тушаа хамта табан хүн үгэ хэлэбэ. Багшанарай байшангай директор нүхэд Ветлужская, энэ байшангай хүдэлмэрилэгшэ А. Санданов гэгшэд хүдэлмэриингөө дутууе мэдэрбэ. Гэбэшье, нүхэр Санданов кружогуудай хүдэлмэрие багшанарай дура татахаар эмхидхэжэ шадаагүй аад, багшанар кружогто ябаха үгэнэгүй гэжэ хүдэлмэриингөө дутууе далдалха һэдэлгэ гаргаһан байха юм.

Нүхэд Павлов ба Эпова гэгшэд институдайнгаа хүдэлмэриин зарим дутуунуудые ябууд тэмдэглээд, үгэ хэлэлгэнүүдэ гол түлэб физругуудай курсын хүдэлмэриин дутуу дундада зорюулба. Тус курсада 25 хүн һурадаг. Тэдэ курсые даалгагдаһан уялгые эрхимээр дүүргэхын орондо, курсантнуудтаа хамта архидажа ябадаг. Гэгээрэлэй Министерствэдэ гол хүдэлмэреэ дүүргэхын (жажууграар мүнгэнэй хойноһоо шунажа, элдэб олон һуралсалай заведенинүүдтэ лекцинүүдые уншадаг зэрэгээр тус курсадаа лекци уншахаа саг соогоо ерэдэггүй, ерэхэдээшье бэлэдхэлгүй байдаг. Тиимэһээ курсантнуудай дунда хүндэрэ буурянхай. Мүн тэрэнэй жэшээгээр курсада даадаг бусадшье багшанар занятидаа гээгдэдэг, заримдаа оройдоошье ерэдэггүй байна. Тэрэ үе соонь курсантнууд танцада ябажа сагаа дэмы үнгэргэдэг. Курсантнуудай журам задагайранхай. Жэшээлхэдэ, 25 хүнэй орондо 10—15 хүн хэшээлдээ ерэдэг ушар олон.

Тус суглаанда бэлэдхэл һайнаар хэгдээгүй дээрэһээ эмхигүй үнгэрөө. Хамта 13 коммунистнуудһаа зүбхэн 7 хүн суглаанда хабаадаа. Коммунист нүхэр Дубравин хүндэгүй шалтагаар суглаандаа ерээгүй. Мүн институдай хүдэлмэриин дутуунууд тухай дэлгэрэнгы шүүмжэлэл хэгдээгүй байна.

Шухала асуудалые алгасаба

Улан-Удын Городской Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи партийна эхин организациин хамтын суглаан апрелиин 6-да боложо, районно ба областной партийна конференцинүүдэй дүнгүүд тухай нүхэр Давыдовагай элидхэл зүбшэбэ. Элидхэлшэ хадаа городской худалдаа наймаанай таһагай, элүүрые сахиха таһагай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлээ.

Саашань нүхэр Давыдова ГорОНО-гэй хүдэлмэриин дутууе элирүүлһэн ба тэрэнине даагша Б. Дергинние хүрсаар шүүмжэлһэн байна. Город соо бүгэдэниитын уялгата һуралсал бэелүүлхэ тухай хуули дүүргэгдэнэгүй. Хоёрдохи четвертиин дүн дээрэһээ мэдэхэдэ, городой бүхы һурагшадай 20,6 процентнь номдоо муугаар һурана. Һургуулинуудта жаяг заршам һула ба мүн харууһа багатай хүүгэд город соо олон.

Нүхэр Дергин гол ажалаа һайнаар табихын орондо, харин һургуулида хүдэлмэрилжэ, багшын бүхэли салин абана.

Элидхэл тушаа нүхэд Астраханцева, Черепанов, Альцман, Матвеев ба бусад хамта 14 хүн үгэ хэлэһэн байна. Тэдэнэр гол түлэб ГорОНО-гэй, Горжилуправлениин, городской архитекторэй хүдэлмэринүүдэй ба партийна һуралсалай горьтойхон дутагдалнуудые зүбөөр шүүмжэлһэн байна.

Гэхэ зуура, советскэ органуудта ажалшадай гомодол ба мэдүүлгэнүүдые түргэнөөр хаража үзэхэ тон шухала асуудалые тус суглаан алгасажа гараба. Элидхэлшэшье, үгэ хэлэһэн хүнүүдшье энээн тушаа анир гараагүй. Тиингэһээ Городской Соведэй гүйсэдкомой, мүн тэрэнэй таһагуудай зүгһөө ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэдэ хойрог нобшо ябадал олонто үзэгдэдэг байһаниинь элитэ. Энээн тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнууд соо нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Ажалшадай гомодол ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэдэ гарадаг хойрог нобшо ябадалай, тус гүйсэдкомой зарим таһагуудай хүдэлмэриин дутуунуудай элирүүлэгдээгүй үлэһэн ушар суглаанда хүсэд һайнаар бэлэдхэл хэгдээгүйе, мүн тус парторганизацида шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй һулаар ябуулагдадагые гэршэлнэ.

Хориин аймагай «Путь Сталина» колхозой адуушан Буда Жамбалов үнгэрэгшэ жэлдэ өөрынгөө дааһан 59 гүүдһээ 59 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ һэн. Байгша ондо тэдэ гүүдһээ мүн лэ 100 процент унагадые абажа, эрхим һайнаар түлжүүлхэ гэһэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: адуушан Буда Жамбалов. М. Минеевэй фото.

Малай хоролтые дары болюулха

Гол түлэб малажал эрхилдэг Баргажанай аймаг өнөөнһөө урда тээ республика соо түрүү ябадаг аад, харин мүнөө болоходо гээгдэнги аймагуудай нэгэн болоод байна. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд малажалые хүтэлбэрилгэһөө эрид һуладхаһан байха юм. 1949 ондо аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта ганса нэгэ ошоод лэ контородоо һуужа, хооһон мэдээнүүдые суглуулгаараа хизаарладаг байгаа. Мүн малажал тушаа хэдэн олон шиидхэбэринүүдые гаргажархёод, тэрэнээ дүүргэлтэ болгоогүй һэн. Тэрэнэй эсэстэ колхозно фермэнүүдээрнь мал олоор гарзалхаһаа гадна, эхэ малай һубайралга олонюорһон байха юм. Тиихэлээр шэнэ түл үсөөнөөр абтажа, мүн хэмгүй олон толгой мал ондоо тээшээ гаргашалагдажа, аймаг дотор малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб нэгэшье түрэлэй малаар дүүргэгдээгүй байгаа.

Баргажанай хүтэлбэрилхы организацинууд энээн дээрэһээ ямар тобшолол хээб, малажалаа гээгдэлһээнь гаргахын түлөө ямар хэмжээ абааб? Хэһэн юумэнь тон бага. Олонхи колхозуудынь 1949—1950 онуудай үбэлжэлгые хангалтагүй бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Үбэлжэлгые тушаан абаха комиссинууд колхозуудые шалгахадаа энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр, хайша хэрэгээр хандаһан байха юм. Гэхэтэй хамта, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком ба аймагай хүдөө ажахын таһаг комиссиин гэшүүдтэ харюусалга багатай хүнүүдые томилһон мүртөө, тэдэнэртэ шухала заабари үгөөгүй, шанга эрилтэ хээгүй байгаа. Тиимэһээ зарим колхозууд үхэр малаа хүсэд заһабарилагдаагүй байрануудта оруулһан, үбһэ тэжээлээ фермэнүүдэйнгээ дэргэдэ зөөгөөгүй байһан юм.

«Большевик», Уланай сомоной Ленинэй, Сталинай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд үбэлжэлгэдэ илангаяа муу бэлэдхэлтэй байгаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 600 гаран үнеэ түрүүлхээр хүлеэжэ байна. Теэд, оройтоо 85 толгой тугалай багтаха байратай байха юм. Хэды нимэ байбашье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абаагүй байһаар.

Олохон колхозуудта малай харууһа муугаар эмхидхэгдэнхэй. Заримдаа хонин, ямаадаа хоёр гурбан сүүдхэ соо уһалаагүй, саһа эдюулээд байдаг баримтанууд али олон үзэгдэдэг һэн. Үбһэ, һолоомоор дутамагшье һаа, зарим колхозууд малай тэжээлые газараар хаяжа үгөөд, ехээр үрилэг байгаа. Тэжээлые дэбтээжэ ба буйлуулжа эдюулхэ арганууд хэрэглэгдэнэгүй. Имагтал харууһанай муу дээрэһээ һүүлэй габа һара соо эндэ олон мал тураһан, мүн хороһон байха юм.

Аймагай томо колхозуудай нэгэн болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ артельдэ 300 гаран толгой мал хороо. Тэдэнэйнь дунда үүлтэртэшье малнууд бии. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев, колхозой зоотехник нүхэр Мантаев гэгшэд малай харууһые һайжаруулхын, хоролтые болюулхын түлөө шанга тэмсэл хэнэгүй. Хэтэрхэдээ малажалайнгаа байдалые һайса мэдэдэггүй шахуу.

Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз малай байрануудаар хүсэд хангагдаагүй байһаар. Уйтан байрануудта түрсэлдэжэ хонодог дээрэһээ эндэ 400 гаран толгой хонин гарзалаа. Колхозой түрүүлэгшэ Будаев, фермые даагша Гатапов гэгшэд малай үбэлжэлгые хүтэлбэрилхын орондо, харин саг үргэлжэ архидажа ябадаг байха юм.

Малажалда нимэ харшаар хандажа, колхозно ниитын малые хорооҗо байха гээшэ гэмтэ хэрэг мүн.

А. Озёрный.

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй, ниитын организацинууд ба хилын саанахи элдэб нюурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ерэһэн байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Молдавиин КП(б)-гэй ЦК-гэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэд;

Казахска ССР-эй наукануудай Академиин хадын хэрэгэй газарай хүрьһэ шэнжэлэлгын астрономиин, физикын институдуудай, мүн хэрэгүүдые эрхилхэ управленинүүд болон секторнүүдэй научна хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Бобруйск городой хүгжэмэй һургуулиин багшанар ба техническэ хүдэлмэрилэгшэд арадай творчествын областной байшангай ба театрын хүдэлмэрилэгшэд;

Харьковска областиин Купянска районой, «Маяк Коммуны» гэжэ колхозой гэшүүд;

Сталинска областиин Тельмановскэ районой, Коньковско тээрмын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Алтайска хизаарай, Каменска районой, «Память Ленина» колхозой гэшүүд;

Азербайджанска ССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерствын Бериягай нэрэмжэтэ совхозой коллектив;

Киномеханигуудай Харьковска республиканска һургуулиин коллектив;

Белоруссиин КП(б)-гэй Молодечненскэ райком;

Кировоградска областной санитарна гэгээрэлэй байшангай сотрудникгууд;

Харьковска областиин ажалшадай депутадуудай Кегическэ райсоведэй гүйсэдкомой коллектив;

Новосибирскэ областиин Ояшинска районой, «Муравей» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд;

Харьковска областиин Дупинска эхин һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Архангельска ород арадай хойто зүгтэ дууладаг дуунай хоорой коллектив;

Нахичеванска АССР-эй, Ордубада городой торго оройлгын фабрикын стахановецууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Ростовско областиин, Аксайска районой, Аксайска МТС-эй хүдэлмэришэд, албахаагшад, комбайнернууд ба трактористнуудай коллектив;

Сызранска багшанарай институдай сотрудникгууд ба студентнүүдэй коллектив;

Германи, Херцберг городой Совет ба суглаан;

Германи, Бург городой Совет ба городской суглаан;

Рейнметалл-Борзиг (Эсмерда) заводой хүдэлмэришэд;

Плауэн городой германо-советскэ хани барисаанай общество,

Кведлинбург городой нацистка ёһо журамай үедэ мүрдэгдэһэн нюурнуудай организаци;

Албаниин, Тирана городой партийна һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Пловдив горолтохи, Болгарска ком. партиин окружной ба городской комитет;

Зүүн Пиренейн конфедеральна профсоюзуудай департаментска нэгэдэл;

Африканска Демократическа нэгэдэл;

Англиин, Глазгогой коммунистическэ партиин комитет ба гэшүүд;

Берлинэй түмэр замай дирекциин 1-дэхи районой хүдэлмэришэд;

Лондон, Степни районой профсоюзуудай Совет;

Париж, Клиши районой хүн зон;

Англи, Эршира районой коммунистическэ парти;

Венгри, Дунаваршань тосхоной ажалшадай нэрэһээ арадай депутадууд;

Венгри, Мезэвешд тосхоной арадай депутадуудай баярай заседани;

Венгерскэ ажалшадай партиин Пилишлигет тосхоной партийна организаци ба ажалшад;

Карцаг городой венгерскэ эхэнэрнүүдэй Демократическа Союзай организациин гэшүүд;

Венгерскэ Центральна радио дамжуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ле[...]ска тээрмын комбинадай хүдэлмэ[...] инженернүүд, технигүүд ба албахаа[...]

Тульска областиин, Липицкэ ра[...] «Красный Студенец» гэжэ кол[...] гэшүүд;

Новгородско областиин, Валдай[...]дой «Валдайский колхозник» гэжэ [...]тын редакциин ба районно типогр[...] хүдэлмэришэд ба сотрудникгууд,

Харьковска областиин. Оль[...] районой, «Вольный труд» гэжэ кол[...] гэшүүдэй суглаан;

Талды-Курганска областиин 28 [...]деецүүдэй нэрэмжэтэ районой, Ста[...] нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд;

Малажалай совхозуудай Ставропо[...] трестын совхозуудай хүдэлмэ[...] ба албахаагшад, врачууд, зоотехни[...] агрономууд ба механизаторнууд,

Лепсын нэрэмжэтэ Ленинградска [...]матурна заводой хүдэлмэришэд, ин[...]нерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд албахаагшад;

Курска дрожжиин заводой хүдэлм[...]шэд, инженернүүд, технигүүд ба [...]хаагшад;

Сочи городой Главкинопрокадай [...] ба кинофикациин Управлениин хүд[...]ришэд, албахаагшад ба инженерно[...]ническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Сталинградска областиин, Ел[...] МТС-эй хүдэлмэришэд албахаа[...] трактористнууд ба хүдөө ажахын [...]жэлтэд;

Ульяновска областиин ажалшадай [...]путадуудай Инзенскэ городской ба [...]ной Соведүүдэй баярай заседани;

Латвийска ССР-эй, Даугавпилсска [...]хозой хүдэлмэришэд, инженернүүд, [...]нигүүд, ой модоной харуулшад ба [...]хаагшадай коллектив;

«Союзпушнина» гэжэ Ростов-на-До[...]дахи ангай арһанай базын хүдэлмэ[...] ба албахаагшад;

Ростовско областиин Селиван[...] районой, Чапаевай нэрэмжэтэ [...] ажахын артелиин гэшүүд;

Сталинградска областиин «Реко[...]рукция» гэжэ совхозой хүдэлмэришэ[...] албахаагшадай коллектив;

Ставропольско хизаарай партийна [...]гуулиин һурагшад, багшанар ба со[...]нигуудай коллектив;

Тюменскэ областиин, Голышман[...] районой медицинскэ хүдэлмэрилэгш[...] коллектив;

Литовско ССР-эй Шяуляйска [...] холбоошод телефонно станциин ба [...]графын инженерно-техническэ хүдэлм[...]лэгшэд;

Пензенскэ областиин Николо-Пест[...]ска районой, «Новая жизнь» колх[...] гэшүүд;

Ростовско областиин Веселовскэ [...]ной, Манычска лесхозой хүдэлмэ[...] албахаагшад ба инженерно-техни[...] хүдэлмэрилэгшэд;

Брянска областиин Клинцы горо[...] Дзержинскиин нэрэмжэтэ шпагатна ф[...]рикын хүдэлмэришэд, албахаагшад, [...]женернүүд ба технигүүд;

Барановичска областиин Городищ[...] районой, «Советская Родина» гэжэ [...]зетын, типографиин ба редакциин хү[...]мэрилэгшэдэй коллектив;

Куйбышевска областной библио[...] ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлм[...] областной таһагай хүдэлмэрилэ[...] коллектив;

Харьковска инженерно-экономическ[...]ститудай студентнүүд, профессорско[...]шанарай коллектив, хүдэлмэришэд ба [...]бахаагшад;

М. И. Калининай нэрэмжэтэ Бла[...]щенскэ педагогическа ба багшанарай [...]ститудай профессорско-багшанарай со[...] хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Хүдөө ажахые электрификацилха [...] механизацилха Брюховецкэ техни[...] һурагшад, багшанар, хүдэлмэриш[...] албахаагшад;

Балашихинскэ № 5 сэмбын фабр[...] хүдэлмэришэд, инженерно-техническ[...]дэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай ко[...]тив.

(Үргэлжэлэлынь хожом гар[...])

Агитационно-ниитын хүдэлмэриин амжалтануудые бэхижүүлхэ ба үргэдхэхэ

Л. НАГОВИЦЫН,
ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо

СССР-эй Верховно Соведтэ болоһон һунгалтанууд хадаа советскэ хүнүүдэй угаа ехэ патриотическа эдэбхиие, тэдээнэй политическэ үндэр дээдэ мэдэрэлые харуулһан байна. Энээн тухайда һунгалтын дүнгүүд гэршэлнэ. Һунгуулиин Центральна комиссиин мэдээсэлээр, хамта дээрээ 111.116.373 һунгагшадһаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудта 111.090.010 хүнүүд гэхэ гү, али 99,98 процентнь хабаадаһан байна. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө Союзай Соведтэ—һунгагшадай 99,73 процент, Национальностьнуудай Соведтэ—99,72 процент голосоваһан байгаа.

Советскэ хүнүүдэй политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэдэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой илалтые үнгэрөөшэ һунгалтанууд дээрэ хангахада агитационно-пропагандистска хүдэлмэри угаа ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Энэ хүдэлмэри һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ арад зоной дунда айхабтар ехэ далайсатайгаар ябуулагдаа һэн. Гансахан манай республика дотор 15 мянган агитаторнууд хүдэлжэ байгаа. Тэдэнэр һунгагшадай дунда саг үргэлжэ хүдэлмэри ябуулжа, большевистскэ партиин, советскэ гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикые, Сталинска Конституциин ба советскэ һунгуулиин системын демократическа үндэһэ һууринуудые арад зондо ойлгуулһан байгаа. Агитационно-ниитын хүдэлмэри ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хандалгын үндэһэн дээрэ ябуулагдаһан байна. Тэрэ хандалга дотор советскэ арадай үүсхэн зохёохы ажалай дүнгүүд гаргагдаһан ба коммунизмын замаар манай ороной дам саашаа зорихо программа хараалагдаһан юм.

Партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэрииe үргэн далайсатайгаар ябуулхын тулада большевистскэ агитациин ба пропагандын олон янзын формонуудые ба методүүдые хэрэглэдэг, энэ хүдэлмэридөө комсомольско, профсоюзна организацинуудые, культурно-гэгээрэлэй өмхи зургаануудые хабаадуулдаг байгаа. Һунгуулиин участогууд дээгүүр 620 агитпунктнууд байгуулагдаад, хүдэлжэ байгаа һэн. Тэдэнь зохид һайн ба дулаан байрануудта байрлаһан, мебель, гэрэл, литература, газетэ ба журналнуудаар дутамаггүйгөөр хангагдаһан байгаа. Агитпунктнуудта элдэб һонирхолтой хэмжээ-ябуулганууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг байһан тулада һунгагшад тэндэ олооро суглардаг байгаа. Арад зоной элдэб үетэнэй ондо ондоо эрилтэнүүдые хараандаа абажа политическэ агитаци эмхидхэгдэдэг байгаа.

Һунгагшадай ажаһуудаг ба ажалладаг газарнуудта ошожо агитаторнуудай тус тустань ба коллективнээр хөөрэлдөө үнгэргэхэ ябадал, тэрэшэлэн общественно-политическэ ба уласхоорондын темэнүүдээр олонтоото элидхэл болон лекцинүүдые уншалга хадаа һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ ябуулагдаһан ниитэ-политическэ хүдэлмэриин угаа дэлгэрэнгы формо мүн болоно.

Мүнөө, һунгалтын һүүлээр, партийна организацинууд болбол һунгалтын урда тээ ябуулагдаһан ниитэ-политическэ хүдэлмэриин баян дүй дүршэлые бэхижүүлхэ ба олониитын дунда ябуулагдаха политическэ агитациин хэмжээе саашадань бүри дээшэлүүлхэ ябадалые туйлаха зорилготой. Урда урда жэлнүүдтэ хэдэн олон партийна организацинууд һунгалтануудай үнгэрөөд орхимсоорынь урдынгаа участогууд дээрэ агитационно хүдэлмэри ябуулхаяа болижорхидог байгаа. Мүнөө жэл энэ алдуу гаргахагүй ёһотойбди. Агитационно-ниитын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ кампанейскэ хандалга олон ушарнуудта гаргагдана. Тэрээн дээрэһээ боложо тус хүдэлмэри саг үргэлжэдөө нэгэл һайн хэмжээндээ ябуулагдадаггүй, ВКП(б)-гэй хэдэ хэдэн айкомууд агитаторнуудтай саг үргэлжэ хүдэлмэрилдэггүй гэжэ XVI областной партийна конференци дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой хэһэн тоосоото элидхэл дотор заагдаһан байгаа. Баргажанай, Кударын, Ториин ба бэшэ хэдэн аймагуудта агитаторнуудай семинарнууд тон үсөөн үнгэргэгдэдэг, агитаторнуудта туһаламжа багаар үзүүлэгдэдэг, тэдээнэй хүдэлмэриин хойноһоо хиналта һулаар табигдадаг. Ажалшадай хүдэлмэрилжэ байгаа газарнуудаар — предприятинууд, колхозууд, эмхи зургаануудаар большевистскэ агитацие ябуулхаһаа гадуур, мүн арад зоной ажаһуужа байгаа газарнуудаар тэрэ агитациие саг үргэлжэ, үдэр бүри ябуулха шухала. Арбаарбан айлнуудые ба хамтын байрануудые даажа байһан агитаторнууд хойшодоошье тэндээ хүдэлхэ ёһотой. Бурят ба эвенк зоной түрэлхи хэлэн дээрэнь политическэ агитаци ябуулгада анхаралаа ехээр табиха шухала гэжэ XVI Областной партконференци дээрэ хэгдэһэн нүхэр Кудрявцевай элидхэл соо заагдаһан байгаа.

Партиин хэдэн олон айкомууд арад зоной дундахи политическэ хүдэлмэриие бэхижүүлхэ ба улам саашадань дэлгэрүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айком партийна активай аймагай суглаан үнгэргэжэ, тэндээ һунгуулиин кампаниин үедэ ябуулагдаһан агитационно-ниитын хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, партийна организацинуудай ээлжээтэ зорилгонуудые тодорхойлһон байгаа. Тэрэшэлэн энэ асуудал эхин парторганизацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, агитаторнуудай семинарнууд үнгэргэгдэһэн байна. ВКП(б)-гэй Бичурын айком һунгалтын һүүлээр эхин парторганизацинуудай секретарьнуудай зүблөөн үнгэргэжэ, политическэ агитациин амжалтануудые бэхижүүлхэ тухай асуудал хэлсэбэ.

Һунгуулиин кампаниин үедэ эмхидхэгдэһэн агитпунктнуудые саашадань байлгаха тушаа зарим айкомуудай абаһан хэмжээнүүд тон зүб байна. Хэжэнгын аймаг дотор һунгалтын үедэ хүдэлжэ байһан агитпунктнууд хойшодоошье бултадаа хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ байна. Сэлэнгын аймагта 20 агитпунктнууд хүдэлхэ юм. Байкало-Кударын, Кабанскын ба бэшэ хэдэн аймагуудай томонууд тосхонуудта агитпунктнууд хүдэлмэрилхэ болоо. Тэдэ агитпунктнууд болбол һунгуулиин кампаниин үедэл адляар агитаторнуудта хойшодоошье һайнаар туһалха ёһотой. Тэндэ агитаторнуудай семинарнууд, зүблөөнүүд, коллективнэ уншалганууд, хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд, элидхэлнүүд хододоо үнгэргэгдэжэ байха болоно.

Һунгуулиин кампаниин үедэ хэдэн зуун шэнэ, залуу агитаторнууд агитационно хүдэлмэридэ хабаадаһые партийна организацинууд хараадаа абаха зэргэтэй. Парторганизацинууд болбол тэдээндэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхэ, тэдээниие политическэ эрдэмээр зэбсэглэхэ, хүдэлмэриингөө методууд ба формонуудые нарижуулан һайжаруулхадань, ёһотой большевистскэ агитаторнууд болоходонь туһалха уялгатай.

Большевистскэ агитаци болбол гүн гүнзэгы удхатай, урдаа бодото зорилго табиһан, ажабайдалтай нигта барисаатай байһан туладаал хүсэй юм. Тэрэ болбол ажалшадые коммунистическэ үзэлөөр хүмүүжүүлхэ, тэдээнэй политическэ ба культурна эрдэм мэдэрэлые үргэдхэхэ, коммунизм байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэлдэ ниитэ зониие зоригжуулха уялгатай. Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө эсэшэгүйгөөр хүдэлмэрилхэ гэһэн арюун нангин оролдолгые город ба хүдөөгэй ажалшадта бии болгохо гээшэ коммунистнууд ба комсомолецуудай, олон зуун агитаторнуудай уялга мүн.

Промышленностиин ба транспортын предприятинууд дээгүүр хүдэлмэрилжэ байгаа агитаторнууд болбол һунгалтын урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй амжалтануудые бэхижүүлгэдэ, үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, продукциин өөрын үные химдаруулхын ба шанарыень һайжаруулхын түлөө улам эршэтэй тэмсэлдэ ниитые элсүүлэн бодхоохо уя[лга]тай.

Хүдөөгэй агитаторнуудай зорилгонь юуб гэхэдэ, «Хаба[ршын] тарилгада колхозуудай, МТ[С-]үүдэй ба совхозуудай бэлэдха[лай] ябаса тухай» СССР-эй Минис[трнүүдэй] Соведэй ба ВКП(б)-гэй Ц[К-]гэй тогтоолые хүдөө ажалш[адта] үргэнөөр ойлгуулха, энэ тог[тоол] дотор парти ба правительст[во] табиһан зорилгонуудые дүүргэ[хын] түлөө колхозникгуудые, МТ[С-]үүдэй ба совхозуудай хүдэлм[эри]лэгшэдые эмхидхэн зорюулха [ёһо]той.

Бичурын таряашадай үүсхэл[ээр] үндэр ургасын түлөө социали[стическ]эскэ мүрысөөн манай респу[бли]кын колхозуудай, МТС-үүдэй [дунда] рондо дэлгэрбэ. Энэ мүрысөө[ндэ] хүн зониие олоор хабаадуул[ха], мүрысөөе бүхы бригадануудт, трактористнуудай ба колхозни[куу]дай дунда дэлгэрүүлхэ гээшэ [аги]таторнуудай арюун уялга мүн.

Малажал дээрэхи агитатор[нууд] колхозно ба совхозно ашаг [ши]тэ ниитын малажалые хүгж[өөхэ] гурбан жэлэй түсэбэй дүүрг[элтэ] ябаса тухай СССР-эй Минист[рнүү]дэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Ц[К-]гэй тогтоолые малшадта гүн[зэ]гөөр ойлгуулха, нүхэр Стали[нда] эльгээһэн бэшэг соогоо аб[аһан] уялгануудаа дүүргэхэ ба үлү[үлэн] дүүргэхын түлөө мүрысөөе ү[ргэд]хэхэ, малай үбэлжэлгые амжа[л]тайгаар үнгэргэлгые туйлаха [ёһо]той.

Агитационно хүдэлмэриин ул[ам] үргэнөөр, улам һайнаар ябуул[ха]даха бүринь манай амжалта[нууд] һураггүй ехэ байха. XVI Обл[аст]ной партийна конференци[йн] шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри [бол]гожо, республикын партийна [ор]ганизацинууд болбол ажалш[адай] дунда политическэ агитациие [бү]ри шангадхаха, тэрээнэй удха [удхые] нүдөөе бүри ехэ болгохо ёһ[отой].

НУХЭД БРИГАДИРНУУД!

[Газ]артаряалангай үндэр культурын түлөө, полевой хүдэлмэринүүдэй эрхим шанарай түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсогты!

Ямар уялгануудые абаһан тухайгаа, тэдэнэйнгээ дүүргэлтэ тухай газетээр дамжуулан хөөрэлдөө эмхидхэе!

Манай бригада Горюновой үүсхэлые халуунаар дэмжэбэ

[Г]азартаряалангай культурые [д]ээшэлүүлхын түлөө социалисти[ческэ] мүрысөөе энэ жэлдэ үргэл[жэлүү]лхэ тухай Хонхолойн МТС-[эй] тракторна бригадын бригадир [...]тий Горюновой үүсхэлые ма[най] бригадын гэшүүд халуунаар уг[таа дэ]мжэбэ. Биднэр хонхолойн[...] үльгэр жэшээ абажа, поле[вой х]үдэлмэринүүдые эрхим ша[нар]аар үнгэргэхэ гэжэ шии[дэбэ. Э]нэ жэлдэ трактораар элдүү[рил]һэн бүхы талмай дээрэһээ дун[дажаа]р га бүриин 14 центнер, [...] 300 гектарһаа га бүриин [... це]нтнер ургаса хуряаха уялга [абаба]бди.

[Үнг]эрэгшэ жэлдэ манай бригадын гэшүүд Краснодарска хизаа[рай] Михайловска МТС-эй тракторна бригадын бригадир Иван [...]ниин үүсхэлээр газартаряалангай үндэр культурын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ республика соо өгээл түрүүлэн ороо һэн. Манай бригадаһаа жэшээ абажа, Бурят-Монголой бүхы механизаторнууд энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан байгаа. Тэрэнэй ашаар колхозно полинуудһаа нилээд һайн ургаса хуряагдаһан байна.

Манай бригада үнгэрэгшэ жэлдэ муу бэшээр хүдэлмэрилжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Биднэр полевой бүхы хүдэлмэринүүдэй түсэбые агротехническэ болзорнууд соо дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байнабди. Условно трактор бүреэр зөөлэн хахалалгада оруулхада 535 гектар газар элдүүрилэгдээ һэн. Тиихэдэ түрүү тракторист Александр Бурков 700 гектар газар элдүүрилһэн байна.

1949 оной хүдэлмэриин дүнгүүдээр манай бригадада «Газартаряалангай үндэр культурын бригада» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоо. Гадна, дээрэ дурсагдагша тракторист Александр Бурков СССР-эй хүдөө ажахын Министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Манай бригадын гэшүүд мүнөө жэлдэ түрүү зэргэеэ алдахагүйн түлөө улам ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилхэ байна. Полевой хүдэлмэриин эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо тракторнуудаа часай графигаар ябуулжа, машина бүхэниие дүүрэн хүсөөрнь хэрэглээд, трактор бүреэр зөөлэн хахалалгада оруулхада 700 гектар газар элдүүрилхэ, тракторна хүдэлмэринүүдэй өөрынь үные химдаруулжа, 5 мянган түхэриг мүнгэ, 2 мянган килограмм горючи алмахабди.

И. Каленых,
Иволгын МТС-эй № 2 тракторна бригадын бригадир.

[Би]днэр 100 пүүд ургасын түлөө тэмсэнэбди

[Хаб]арай тарилгада колхозуу[д ба] МТС-үүдэй ба совхозуудай [бэл]дэлэй ябаса тухай» ССР [-эй] Министрнүүдэй Соведэй [ба В]КП(б)-гэй ЦК-гэй шэнэ тог[тоол]хадаа колхозно таряашадта [...] правительствын ба нүхэр [Стали]най үдэр бүриин анхарал [анха]арго хандуулжа байһанайнь [...] гэршэ мүн болоно.

[Энэ] тогтоолтой танилсаад бай[хадаа], манай колхозой гэшүүд [энэ] ондо үргэлжэ ехэ талмай [...] оробоһо тарянай үндэр [ургаса] хуряаха дүүрэн арга бо[ломж]той байһанаа үшөө дахин [...]бди.

[...] арга боломжонуудай өгөөн [...]нь — ногоо таридаг поли[...] (1100 гектар) ба фермэ ша[...] (350 гектар) севооборoдууд [...]. Севооборoдой полинуудай [...]ай газарнууд предплуж[...] плугаар хахалагдаха, [...] культурануудай тарилга [...] сортовой үрһөөр хэгдэхэ, [...] дэрээһэлүүлэн таригдаха, [...]ай аргал, үнэһэн, суперфос[фа]тын үтэгжүүлгэнүүд хүрь[...] оруулагдаха байна. Брига[д]ай гэшүүдэй оролдосото [хүдэлм]эриин ашаар мянгаад ша[...] гектар дээрэ саһан тогтоогдо[...] 160 центнер үнэһэн, 125 [...] шубуунай аргал суглуу[лагд]ан, 20 мянгаад ашаа наг [...] поли дээрэ гаргагдаһан юм. Эртэ хабарай үедэ 250 [гектар] талмай дээрэ һайрамай [...] тогтоохо, газарай шииг нойто [...]ын зорилгоор бүхы парнууд, [...]ай парнууд ба намарай та[риhан] полинууд дээрэ эртын борнолжо, культиваци хэхэ байнабди.

[Иимэ]эр баян ургаса хуряахын [...] имагтал эрхим шанартай [...] хэрэгтэйнь мэдээжэ. Тиин хабарай тарилгые эрхим хүрэнгөөр хангахын зорилгоор, 1500 центнер үрһэ хорёор угааха, 500 центнер үрһэ яровизацилха байнабди. Тарилгада бардам хүрэхэ үрһэнэй фонд байгуулагдажа, тарилгын кондицида хүргэгдэнхэй.

Мүн хүдөө ажахын машинанууд ба тоног зэмсэгүүд бүрин бэлэдхэгдөө. Хабарай тарилгын үедэ 44 плугууд, 55 борнойнууд, 3 сеялкэнүүд, мүн Тарбагатайн МТС-эй хоёр тракторна бригаданууд хүдэлмэрилхэ байна. Тус МТС-эй бүхы тракторнууд заһабарилагдажа, гүрэнэй комиссяар тушаан абтаһан байха юм. Хүдөө ажахын түрүү техникые жолоодохо кадрнууд — трактористнууд ба прицепщигүүд, сеялщигүүд болон бусад тарилгын хүдэлмэриие түгэс бэлэдхэлтэйгээр хүлеэжэ байна.

Таряанажалай бригадануудые хүтэлбэрилэгшэдөөр дүй дүршэл ехэтэ хүнүүд, колхозой правлениин гэшүүд В. Чистяков, Н. Брылев, А. Пискунова, А. Чистякова гэгшэд томилогдонхой. Агротехническэ бүхы хүдэлмэринүүдые колхозой агроном, правлениин гэшүүн нүхэр Копылова хүтэлбэрилнэ.

Байгша ондо манай колхоз 30 гектар шэнэнисэ түсэбһөө гадуур тариха юм. Бүхы арга боломжонуудаа хаража үзөөд байхадаа, манай колхознигууд таряанайнгаа бүхы талмай дээрэһээ дунда зэргээр 100 пүүд ургаса хуряаха гэжэ шиидэбэ. Тиихэдэ нүхэр Чистяковой хүтэлбэрилдэг таряанажалай хоёрдохи, нүхэр Пискуновагай хүтэлбэрилдэг гурбадахи бригаданууд 100—100 гектар талмай дээрэһээ дунда зэргээр 20—20 центнер ургаса хуряаха уялга абаһан байна.

А. Кушнарёв, Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Үндэр ургаса хуряаха дүүрэн аргатайбди

Манай таряанажалай бригада 3 жэл соо удаа дарылан үндэр ургаса туйлаа. 1949 ондо га бүриһөө 108 пүүд хүрэтэр шэнисэ ургуулаа һэмди.

Тиин, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай парти ба правительствын тогтоолдо харюу болгон бригадымнай гэшүүд 1950 ондо хэзээ хэзээнэйхиһээ үндэр ургаса хуряаха зорилго урдаа табяад, хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаха гэжэ байна.

Мүнөө коммунист нүхэр Д. Доржеевэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригада тракторнуудые ба хүдөө ажахын машинануудые эрхимээр заһабарилаад, газарай гэдэхые хүлеэжэ байна. Бригадымнай плуг, борнойнууд үшөө январь соо заһабарилагдаа һэн.

Тарилгада ябаха мориднай амаруулагдажа байнхай. Тэдэнэй тоног зэмсэгүүд бүрин һэльбэгдэн заһагданхай. Гадна, 10 мориной тоног зэмсэг худалдан абтаа. Үрһэн түсэбэй ёһоор хаагданхай.

Мүнөө манай бригадынхид полидээрээ һайрамай уһа тогтоожо байна. 60 гектар талмаймнай һайрамаар уһалагдаа. Мүн поли дээрэ наг шэбхэ зөөжэ, эһээхэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Энэ жэлдэ манай бригада бүхы дээрээ 530 гектар талмайда тарилга хэхэ юм. Тиин, 150 гектар талмайһаа гектар бүриин 120 пүүд шэнисэ, ондоо участогуудһаа га бүриин 95—95 пүүд таряа хуряаха зорилготойбди.

Б. Жанаев,
Мухаршэбэрэй аймагай, «Шэнэ байдал» колхозой таряанажалай бригадын бригадир.

Бригадануудые бэхижүүлхын орондо бригадирнуудые һэлгэлгээр һамаарна

[... 1949] ондо Молотовой нэрэмжэтэ [колхоз х]үдөө ажахын культурануу[дай] һайн ургаса туйлаа [... з]арим участогуудһаань га бү[риһөө ...]—35 центнер таряан хуряаг[даһан] байгаа. Иимэ амжалта туй[лаһаны]нь түлөө таряанажалай [...] бригадир Б. Тугутовта [ба к]олхозник Е. Трубчаниновта [Соци]алистическэ Ажалай Геройн [нэрэ]зэргэ олгогдоһон [...] Тэрэшэлэн таряанажалайнь [...] бригадын бригадир нүхэр [...] Ленинэй орденоор шаг[нагдаа] һэн.

[Гэбэ]ч, энэ колхозой правлени ба [парти]на организаци саг үргэлжын [бригад]уудые улам бэхижүүлэн, [б]ригадирнуудай дүй дүршэ[лые, бриг]адын шадабари болгожо, [...]уудаа улам арбидхахын [...] харин туйлаһан дээрээ [...] һанаагаа амаршаһан [...]. Энээниие зоугээр барим[таар] гэхэдэ, һүүлэй хоёр жэлдэ [кол]хозой ургаса эрид доошоо [ороо] байна. 1949 ондо ороһото [...]нуудай гектар бүриһөө [дунда з]эргээр миил 5 центнер ур[гуул]аһан байха юм. Гол шал[тагаан]нь юуб гэхэдэ, эндэ бри[гадир]нуудые саг үрэлжэ һэлгэдэг, [...] үүргые сэгнэдэггүй бай[...]элхэдэ, ямаршье шалта[гаан ...] Социалистическэ Ажа[лай Герой] Б. Тугутовые бригадир[һаа бу]лёолжэ, тэрэнэй орондо колхозник Г. Шараповые оруулһан байгаа.

Дүй дүршэлгүй, хүтэлбэрилхы шадабаригүй байһан туладаа Г. Шараповынь бригадын ажалые зүбөөр эмхидхэжэ биранагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Шараповай бригадын хуряаһан поли дээрэ таряан ехээр гээгдэһэн, комбайнаар хадаһан участогуудай углуунууд сабшагдангүй үлэшэһэн байгаа. Һүүлэй үедэ бригадынь гэшүүдэй жаяг заршам муу болоо. Хэтэрхэдээ бригадир Шараповынь колхозой зөөриие өөрөө мэдээд үрижэ ябадаг байха юм.

Энэ бригада мүнөө жэлэй хабарай тарилгада баһал хангалтагүй бэлэдхэлтэй.

Гадна, дурсагдагша колхозой нэгэдэхи бригадын бригадирнууд һүүлэй үедэ хоёр дахин һэлгэгдөө. Энэ һэлгэлгэһээнь үрэ гараагүй, харин бригадын ажал муудаһан байна. Хабарай тарилгые эхилхэ сагай тулашатар энэ бригада залагай зайдан байһаар. Үрһэеэ хүсэд хаагаагүй, зэр зэмсэгүүдээ заһабарилаагүй, мори унаагаа амаруулаагүй байха юм.

Тэрэшэлэн Сталинай нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозууд бригадануудые бэхижүүлхэ, бригадирнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө ямаршье оролдолго гаргадаггүй байна. Тэрэнэй эсэстэ эдэ колхозууд эгээл һайн газартай байбашье, жэлһээ жэлдэ ургаса абаха түсэбөө дүүргэдэггүй.

Тиихэдэ, «Коминтерн» колхозой түрүүлэгшэ П. Идамов хоёрдохи бригадын бригадирые тушаалһаань гаргажархёод, өөрынгөө хани, мэдээжэ архиншан Василий Галдановые бригадир болгоһон байха юм. Бригадирые һэлгэжэ, тэрэнэй орондо Галдановые оруулһанайнь һүүлээр эндэ хубилалта болоо гү? Үгы, харин тарилгада бэлэдхэлынь таһалдаха аюулда ороод байна. Тус колхоз 700 центнер үрһэ андалдаха байһан аад, энэ хүдэлмэриие тон удаанаар ябуулна. Идамов Галданов хоёр нэгэдэжэ, ямар нэгэн хүндэгүй шалтагаануудые дурдаад лэ, тарилгада бэлэдхэлые хойшонь татажа байдаг.

Бригадануудые бэхижүүлхын орондо, бригадирнуудые һэлгэлгээр һамаардаг иимэ баримтанууд Иволгада олон. 1949 он соо энэ аймагта бригадирнуудайнь аяар 40 процент һэлгэгдэһэн байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, тэндэхи зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдынгөө дутуунуудые гансахан бригаданиуудта ашаад лэ, тэдэнэрые һэлгэлгээр бэеэ далдалжа байһан ябадалые гэршэлнэ. Тиихэдэнь, аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд иимэ ябадалтай тэмсэхын орондо, харин тэрээндэ хамаагүйгөөр хандажа байна.

А. Антонов.

Политһургуулинуудай пропагандистнарта туһаламжа

„Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн“ гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

◆

П. ОРЛОВ

◆

ДҮРБЭДЭХИ ЗАНЯТИ.

Һүүлшын разделээр хэгдэхэ хөөрэлдөөе манай илалтын удхашанар ба эшэ үндэһэнүүд тухай асуудалые тайлбарилха ябадалаар эхилхэ хэрэгтэй. Фашистска Германиие ба империалистическэ Японииие бута сохиходо гол, шиидхэхы үүргые Советскэ Союз, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд дүүргэһэн юм гэжэ пропагандист хэлэхэ ёһотой. Гитлеровскэ һүрэг дээрмэшэдэй гол сохилтые бэе дээрээ абажа, Советскэ Союз, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд дайнай гол хүшэр хүндые өсэс хүрэтэрнь даажа гараһан байха юм.

Илалта туйлаһанайнгаа ашаар советскэ арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалаа, социалистическэ байгуулалтые — дэлхэй дээрэхи эгээн түрүү байгуулалтые хамгаалаа, Баруун зүгтэ ба Зүүн зүгтэ Советскэ Союзай аюулгүй байдалые бэхижүүлээ, манай орон дотор коммунистическэ общество саашадаа амгалаараар байгуулха арга боломжо хангаа гэжэ саашань пропагандист хэлэхэ байна. Советскэ Союз, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд арадуудые фашистска богоолшолгоһоо зайлуулаа, европейскэ цивилизациие хосоролгоһоо абараа.

Уласхоорондын реакциин һанаашада орходоо тад һөөргэ, Советскэ Союзай илаһанай ашаар социализмын хэрэг хэмжээлэшэгүй ехээр бүхэжөө гэжэ пропагандист зааха байна. Социализмын зам дээрэ бүхөөр гараһан арадай демократиин оронуудай бии болоһон ба ургаһан тухай, Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһан тухай, эб найрамдалда дуратай Германска демократическа республикын байгуулагдаһан тухай, эб найрамдалай тала баригшадай тэмсэлэй ургаһан ба бэхижэһэн тухай, капитализмын лагерьтахи бүхы зүришэлдөөнүүдэй шангадаһан тухай пропагандист хэлэжэ үгэхэ ёһотой.

Пропагандист эдэ бүхы баримтануудые харуулан хэлэжэ, хүн түрэлтэнэй үмэнэ советскэ арадай харуулһан бүхэдэлхэйн түүхэтэ агууехэ габьяануудые һурагшадта ойлгуулха байна. Нүхэр Сталинай иигэжэ хэлэһэниие һануулха хэрэгтэй гэбэл: «Советскэ арад болбол ами бэеэ гамнахагүй тэмсэлээрээ Европын болбосоронги байдалые фашистска һүйдхэгшэдһөө аршалаа гэжэ мүнөө бүхыдөө мэдэрнэ. Хүн түрэлхитэнэй түүхын үмэнэ советскэ арадай агууехэ габьяань энээндэ байна» («Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай», Бурмонгиз, 1947 он, нюур 165).

«Чехословакиие сүлөөлэлгэ», «Румыни», «Болгари», «Арадуудай сүүд» гэжэ документальна фильмнүүдые һурагшадта һануулха ба харахыень дурадхаха хэрэгтэй.

Удаань пропагандист болбол Советскэ Союз ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд тиимэ хүсэтэй, тиимэ мэхэшэ муухай дайсадые — фашистска Германиие ба империалистическэ Японииие хайшан гэжэ илааб гэһэн гол асуудалда орохо байна.

Манай илалтын уг үндэһэнүүд хадаа капиталистическэ байгуулалтада орходоо советскэ, социалистическэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалтын булюу һайн байһан ябадал дотор байна гэжэ дайнай жэлнүүдтэ хэлэһэн үгэнүүд соогоо нүхэр Сталин зааһан байха юм.

«Октябрьска революцяар урган гараһан социалистическэ байгуулалта болбол манай арадта ба манай армида агууехэ, диилдэшэгүй хүсэ үгөө» (И. Сталин, «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай». Бурмонгиз 1947 он, нюур 162).

Пропагандист болбол советскэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалтын булюу һайнииие тодорхойгоор хэлэжэ үгэхэ, советскэ общественн ба гүрэнэй хүсэ шадалай уг үндэһэнүүд болгошо советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэл, арадуудай сталинска хани барисаан, зориг бадаруулагша советскэ патриотизм тухай хэлэжэ үгэхэ ёһотой.

Удаань пропагандист болбол дайнда манай Советскэ Арми илаа гэжэ хэлэхэ байна. Советскэ Арми хадаа «гүйсэд мүнөө үеын буу зэбсэгтэй, угаа ехэ дүршэлтэй командна составтай ба үндэр ехэ морально-дайшалхы шанартай манай үеын эрхим түрүү зэргын арми мүн» гэжэ нүхэр Сталинай хэлэһэниие пропагандист зааха ёһотой (Москва городой һунгуулиин Сталинска округой һунгагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн үгэ. Бурмонгиз, 1950 он, нюур 19).

Саашань пропагандист болбол манай илалтые эмхидхэхэ ба туйлаха хэрэгтэ большевистскэ партиин бэелүүлһэн үүргэ тухай хэлэхэ ёһотой. Ленин—Сталинай партиин зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ үүргэнь советскэ арадай барагдашагүй ехэ хүсэнэй шиидхэхы уг үндэһэн мүн гэжэ пропагандист шухалашалан зааха байна.

Большевистскэ парти болбол арад зониие Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда эмхидхэн жагсаажа, «фашистска булимтарагшадта эсэргүү бүгэдэарадай тэмсэлые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэнь болоо. Партиин эмхидхэхы хүдэлмэринь дайсаниие хяа бута сохихо хэрэгтэ бидэнэй бүхы хүсэн ба арга шадалые хандуулжа, советскэ хүнүүдэй бүхы оролдолгые нэгэдхэн хамтадхажа, ниитынгээ зорилго тээшэ шэглүүлээ». (И. Сталин, «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай». Бурмонгиз, 1947 он, нюур 122).

Манай илалтын уг үндэһэнүүд тухай хэлэхэ зуураа, пропагандист болбол дайсаниие бута сохиходо, манай бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтые туйлахада нүхэр Сталинай бэелүүлһэн агууехэ үүргэ тухай хэлэхэ ёһотой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Советскэ Союзай туйлаһан илалтань сэсэн мэргэн сталинска хүтэлбэриин, сталинска полководческо гениин илан мандаһанай аша үрэ мүн гэжэ шухалашалан зааха байна.

Дайнай урда үшөө үни хада нүхэр Сталин болбол империалистнуудай добтолгын аюулые уридшалан хаража, оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые бэхижүүлгын ба эдэбхитэй хамгаалгада бэлэдхэлгын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ большевистскэ партиие, советскэ арадые элсүүлэн жагсаагаа һэн. Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин дебтолжо, манай Эхэ орондо үхэлэй аюулай тохёолдоходонь, нүхэр Сталин болбол хүн түрэлтэнэй зэрлиг муухай дайсан—фашизмда эсэргүү советскэ арадай зэбсэгтэ тэмсэлые толгойлоо, бүхы советскэ хүнүүдые Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда элсүүлэн жагсаагаа, советскэ арадые болон тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые түүхэтэ ехэ хэрэгүүдтэ ба баатаршалгада зоригжуулаа. Нүхэр Сталинай сэрэгэй ба эмхидхэлэй генинь фашистска Германиие ба империалистическэ Японииие илаһан илалтада бидэниие хүргөө.

Нүхэр Сталин болбол Советскэ Армиин бүхы стратегическэ түсэбүүдые зохёон табигшань мүн. Тэрэнэй сэхэ хүтэлбэри доро, тэрэнэй ухаан бодолоор Советскэ Армиин бүхы шиидхэхы операцинууд зохёогдон табигдаһан, бэлэдхэгдэһэн ба бэелүүлэгдэһэн байха юм.

Агууехэ полководец, илалтые эмхидхэгшэ нүхэр Сталин түрүү советскэ сэрэгэй наукые байгуулаа. Нүхэр Сталинай хүтэлбэрилһэн Советскэ Армиин тулалдаанууд дотор сэрэгэй оперативна ба стратегическэ искусствын гайхамшагта үльгэр жэшээнүүд бэелүүлэгдэнхэй. Нүхэр Сталинай бэлдэн хүмүүжүүлһэн эрхим зэргын сэрэгэй кадрнууд дайсаниие бута сохилгын сталинска түсэбүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр хэрэг дээрэ бэелүүлээ. Газар дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүд, ерээдүйн бүхы үетэн дэлхэйн цивилизациие фашистска хюдагшадһаа аршалан абарһан Советскэ Союзые, нүхэр Сталинай нэрые алдаршуулха байна.

Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй ябуулгануудые, тылдэхи ажахын эмхидхэлэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ зуураа нүхэр Сталин дайнай үедэ тон ехэ теоретическэ ажал-ябуулгаяа үргэлжэлүүлжэ, марксистско-ленинскэ теориие зохёоһон ба урагшань хүгжөөһэн байха юм. «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай» ном боложо гараһан нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэнүүд болон приказуудынь советскэ сэрэгэй наукые шэнээр дээшэнь үргөө, марксистско-ленинскэ теориин хүгжэлтые урагшань дабшуулаа. Энэ гайхамшагта ном соогоо нүхэр Сталин болбол дайнай үедэ советскэ гүрэнэй эрхилһэн ажал-ябуулгые согсолоо, тэрэниие саашадань бэхижүүлгын замуудые заагаа.

Пропагандист болбол нүхэр Сталинай гениальна хүтэлбэринь дайнда манай илалтые хангагша гол зүйл мүн гэһэн шухала тобшололдо һурагшадые хүргэхэ байна. Советскэ арадые фашистска булимтарагшадта эсэргүү баатарлиг тэмсэлдэ элсүүлэн жагсаажа, нүхэр Сталин советскэ Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалаа, манай орониие агуехэ илалтада хүргөө, дэлхэйн арадуудые фашистска богоолшолгын аюулһаа абараа. Энэ хадаа советскэ арадай үмэнэ, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлгэнэй үмэнэ нүхэр Сталинай харуулһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ аша габьяань мүн.

Энэ разделээр, мүн бүхы темээр хэһэн хөөрэлдөөгөө бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтаяа батадхаха тушаа советскэ арадай зорилгонуудые зааха ябадалаар дүүргэхэ хэрэгтэй. Манай Эхэ орондо ба арадай демократиин оронуудта эсэргүүсэн англо-американска империалистнуудай шэнэ дай галзуугаар бэлдэжэ байһаниие зааха зуураа, пропагандист болбол социалистическэ Эсэгэ оронойнгоо экономическа, политическэ, культурна болон сэрэгэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө, коммунизм байгуулха гэһэн зорилго тээшээ амжалтатайгаар дабшахынь түлөө үшөө ехэ эршэ хүсэтэйгөөр тэмсэхэ гэжэ һурагшадые уряалха байна.

Энэ разделээр һурагшадтай хөөрэлдөөе удаадахи түсэбэй ёһоор ябуулжа болоно:

1. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлаһан манай илалтын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанар юун бэ?
2. Манай агууехэ илалтын уг үндэһэнүүд ямар бэ?
3. Туйлаһан илалтаяа батадхаха тушаа советскэ арадай зорилгонууд юун бэ?

Иигэжэ хөөрэлдөө хэхэдээ пропагандист болбол «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн» гэһэн темые шудалалгын дүнгүүдые гаргаха байна. Бүхы һурагшадай эдэбхитэйгээр хабаадаһан дэлгэрэнгы, нүхэрэй ёһоной хөөрэлдөө ябуулхада пропагандист болбол дайнай болоһон шалтагаануудые, тэрэнэй удха шэнжые һурагшадай хэрээргэ батаар ойлгоһониие, гитлеровецүүдтэ ба тэдэнэй тала баригшадта эсэргүү манай тэмсэлэй гол үенүүдые, манай илалтын уг үндэһэнүүдые һурагшадай ямараар ойлгожо абаһаниие шалгаха ёһотой. Зүбшэн хэлсэлгын хөөрэлдөө хүтэлбэрилхэ зуураа, пропагандист болбол большевистскэ партиин хүтэлбэри доро, өөрынгөө сэсэн мэргэн вождь, гениальна полководец нүхэр Сталинай ударидалга доро советскэ арад агууехэ түүхэтэ баатаршалга гаргаа, социалистическэ Эхэ оронойнгоо нэрэ түрэ, эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалаа, хүн түрэлтэниие фашистска богоолшолгын аюулһаа абараа гэжэ шухалашалан зааха ёһотой. Мүнөө Советскэ Союз хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хамгаалхын түлөө тэмсэжэ байна.

* * *

«Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн» гэһэн темээр хэгдэхэ занятинуудта бэлдэхэдээ хэрэглэхэ гэжэ политһургуулинуудай пропагандистнарта һайшаан дурадхагдаһан литература.

И. Сталин—«Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай». 5-дахи хэблэл.

И. Сталин «Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэһэн үгэ».

«Нүхэр Сталинда—агууехэ вождь ба багшада, Ленинэй мүнхэ хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэдэ» (Түрэһэнһөө хойшо далан наһа гүйсэһэн үдэртэнь нүхэр Сталинда ВКП(б)-гэй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй амаршалга).

«Коммунистическэ партиин, советскэ арадай агууехэ вождь ба багша» (И. В. Сталинай түрэһэнһөө хойшо далан жэл болоһоной ойдо). ВКП(б)-гэй ЦК-гэй пропаганда ба агитациин таһагай, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй Институдай хэблэл. Москва, 1949 он.

Иосиф Виссарионович Сталин. Хуряангы биографи.

«Түүхые худал хуурмаг болгоошод» (Түүхэтэ справка). Госполитиздат, 1948 он.

Специалистын зүбшэл

Үрһэнэй таряа угаадаг шэнэ хорые яажа хэрэглэхэб

Гранозан гээшэ үрһэнэй таряа угаадаг ртутно-органическа шэнэ хорон юм. Энэ хорон байгша ондо Бурят-Монголой АССР-эй сагай уларилай ба хүрьһэнэй эрхэ байдалда түрүүшынхеэ хэрэглэгдэхэнь.

Гранозан—сагаан-боро үнгэтэй порошок. Тэрэнэй составта 2—3 процент хорото зүйл, 97—98 процент наринаар тээрмэдэгдэһэн тальк гэхэ гү, али фосфоритна талхан ородог.

Энэ препарат хүдөө ажахын культурануудай элдэб үбшэнүүдые бии болгогшод— споронууд ба мицелийнүүдые аладаг, мүн үрһэнэй ургаха шанарые һайжаруулжа, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлдэг байна.

Хатуу головня үгы хэхын тула шэнисын үрһэн тус препарадаар хуурайгаар угаагдадаг. Тэрэниие хэрэглэхэ нормо — тонно хүрэнгэдэ 1 килограмм гранозан.

Формалинай орондо хуурай гранозанаар просын үрһэ (тонно үрһэндэ 1 килограмм), ячмениин үрһэ (тонно үрһэндэ 1,5 килограмм), овёсой үрһэ (тонно үрһэндэ 2 килограмм), угаажа болохо байна.

Энээгээр үрһэ тарилгын урда тээ 3 хоногһоо урид бэшэ угаагдаха ёһотой.

Энэ хороор хүрэнгэ угаалга хадаа АБ ба ПД гэжэ хуурай препарадаар шэнисэ угааһандал тон адли юм.

Колхозниггууд гранозанаар хүрэнгэ угааха зуураа, ами бэеэ һэргылхэ хэмжээнүүдые наринаар сахиха ёһотой.

И. Котов.

Зунай спортивна сезонии бэлэдхэл түгэлдэрөөр угтаха

Физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ республиканска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Хабаловтай хөөрэлдөөнһөө

Зунай саг газаа ороо. Республикын һайндуранай спортивна обществонууд ба физкультурна коллективүүдтэ зунай спортивна сезондо бэлэдхэл эхилжэ байна. Спортивна талмайнууд дээгүүр һорилгын наадалганууд болоно.

Зунай үе хадаа физкультурна хүдэлөөе үргэнөөр хүгжөөхэ эгээн харюусалгатай ба һонин хаһа болоно. Тиимэһээ ерэхэ зунай үе соо физкультурна коллективүүдэй тооое нилээд олошоруулха ба физкультурнигуудай зэргэдэ бүри олон хүнүүдые хабаадуулха зорилго табигдаһан байна.

Энэ хүдэлмэри илангаяа хүдөө нютагуудта эршэмтэйгээр ябуулагдаха юм.

Стадионууд, спортивна талмайнууд олон болгогдоно. Кяхтын, Хориин, Мухаршэбэрэй ба Кабанскын аймагуудай центрнүүдтэ шэнэ стадионууд нээгдэхэ юм. Тэрэшэлэн Улан-Удын предприятинууд дээгүүр мүн хэдэн шэнэ стадионууд нээгдэхэнь.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ ба «Динамо» стадионуудта сезоной нээгдэлгэдэ бэлэдхэл эхилэнхэй.

Аймагай центрнүүдтэ, һургуулинууд ба колхозуудта спортивна талмайнуудай тоо 350 хүргэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн колхозуудта физкультурнигуудай зэргэ 10000 хүн хүрэтэрөө олошоруулагдаха юм.

Хэдэн арбаад ба зуугаад хүн ГТО-гэй ба БГТО-гэй комплексдо нормонуудые үгэхэ байна. Гэхэтэй хамта хүдөө нютагуудта спортсменүүд — разряднигуудые, ниитын инструкторнуудые, судьянарые болон коллективүүдэй түрүүлэгшэнэрые олоор бэлэдхэхэ байнабди.

Спортивна календарь хадаа ерэхэ зунай үе соо элдэб янзын спортоор хэдэн мүрысөөнүүдые үнгэргэхөөр хараална. Манай республикын спортсменүүд футболоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадалсаха юм. Тэдэнэр хадаа Читын, Иркутскын, Красноярскын ба Омскын футболистнуудтай уулзаха байна.

Ерэхэ зун городошно спортоор, мүн велосипедээр республикын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн анха түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэ юм. Волейболоор, хүнгэн атлетикээр колхозно командануудай уулзалганууд болохо.

Манай Улан-Удэдэ хүнгэн атлетикээр Сибириин ба Дальна Востогой залуушуулай зональна мүрысөөн болохоор физкультура ба спортын Российска Комитедэй календарна түсэб соо хараалагдаһан байха юм.

Республикын городууд хоорондын велосипедээр урилдаалгын матчева уулзалга болохо. Мүн уһанай станци Улан-Удэдэ нээгдэжэ, уһа тамаралгын мүрысөөн түрүүшынхеэ эмхидхэгдэхэ болонхой.

Гадна, национальна спорт тухай ехэ анхарал хандуулагдана. Зунай сезон соо һур харбаан, национальна барилдаан боложо, республикын чемпионой нэрэзэргын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэхэ юм.

Мүнөө ПВЗ-гэй «Локомотивай» команда футболоор һорилгын наадалгануудые хэжэ эхилэнхэй. Хүнгэн атлетикээр 1949 оной республикын чемпион Токарёв (ПВЗ) Сочидо ошоод, тэндэ эршэмтэйгээр бэлдэжэ байна. Мүн спортсменка Ситникова («Медик») бэеэ зэһэн бэлдэнэ.

Зунай спортивна сезоной календарна түсэб хадаа зунай үе соо эрхилэгдэхэ хэмжээ-ябуулганууды спортивно-техническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхын тула тэрээндэ бэлэдхэлые һайнаар эмхидхэхые спортивна обществонууд ба доодо шатын физкультурна коллективүүдые уялгална.

БМАССР-эй советскэ уранзохёолшодой союзда

Уранзохёолшодой союзай поэтическэ секци дээрэ залуу уранзохёолшод Намжилов ба Бадмаев гэгшэдэй зохёолнуудые зүбшэн хэлсэлгэ болобо. Эхилэн бэшэжэ байгаа залуу уранзохёолшо Намжилов «Коммунизмын сэсэглиг», «Баян тарян» гэжэ ба бусад шүлэгүүдээ уншаба. Нүхэр Бадмаев хэдэн шүлэгүүдээ уншаа.

Үгэ хэлэгшэд Н. Балдано, Ц. Галсанов, Ч. Цыдендамбаев ба Д. Мадасон гэгшэд залуу уранзохёолшодой шүлэгүүдэй һайн талые тэмдэглэхэ зуураа, дутуу дунданuудыень зааба.

* * *

Поэт Ч. Цыдендамбаевай бэшэһэн 12 дуунууд һаяхан зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрээндэ уранзохёолшодһоо гадна композиторнууд хабаадалсаба. «Һур харбалга», «Алтан сад», «Лимбэ» болон «Хоёр поварнуудай дуун» гэжэ дуунуудынь һайнаар бэшэгдээ гэжэ тоологдобо.

Резецүүдые хатуужуулга

Паровозо-бүтээлгын заводой инструментальна цех түмэр отолдог резецүүдые «победит», гэжэ хатуу хольмолнуудаар үнгэлэн хушаха арга хэрэглэжэ захалаа.

Энээнэй ашаар резецүүд хурса ба бүхэ болоһон байха юм. Тэрэнь удаан саг соо элэхэгүй байна.

Французска компартиин 12 съезд хаагдаба

ПАРИЖ, апрелиин 6. (ТАСС). Французска коммунистическэ партиин съезд мүнөө үдэшэ хаагдаа. Һүүлшын заседани дээрэ партиин генеральна секретарь Морис Торез түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

Съезд хадаа Морис Торезэй элидхэлые һайшааха ба хүтэлбэри болгон абаха гэһэн шиидхэбэриие нэгэн һаналаар абаа.

Съезд хэдэн резолюцинуудые абаһан, партиин Центральна Комитедые һунгаһан ба французска арадта уряалтайгаар хандаһан байна.

Монгол арадай республикын промышленностиин амжалтанууд

УЛАН-БАТОР, апрелиин 6 (ТАСС). Монгол арадай республикын промышленностиин министерство табанжэлэй гурбадахи жэлэй нэгэдэхи кварталай программые 102,3 процент дүүргээ. Бүхы гол шухала предприятинууд, тэрэ тоодо Улан-Баторай промкомбинат, энергокомбинат, Налайхын копинууд квартальна түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Ороной эдеэ хоолой промышленностиин эгээн ехэ предприяти—И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Улан-Баторска мяха-комбинат квартальна программая мартын түрүүшын хахадта дүүргээ.

Предприятинуудай коллективүүдэй дунда майн урда тээхи мүрысөөн үргэн боложо байна. Промкомбинат дээрэ 200 гаран хүдэлмэришэд үдэр бүхэн 2—3 нормо бэелүүлнэ.

Баруун Германида англичанинуудай сэрэгэй бэлэдхэл

БЕРЛИН, апрелиин 2. (ТАСС). Гамбургһаа Адн агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, английска рейнскэ арми өөрынгөө хорилтын зоные Гамбургын дүтэ шадар хүрэтэр үргэдхэхэ гэжэ хараалһаниинь английска эзэмдэлгын засагаархидай үгэһөө элирбэ. Энэ зонодо урдын гитлеровскэ армиин казармануд английска сэрэгэй частьнуудай ба немецкэ хүлһэнэй армиин байралхаар бэлэдхэгдэхэ ёһотой.

Агрессивнэ атлантическа пактда хабаадагша европейскэ оронуудай оперативна түсэбүүдтэ Баруун Германиие оруулха тухай хэлсээнүүд Гаагада мүнөө боложо байһантай эдэ хэмжээ-ябуулганууд холбоотой гэжэ Гамбургын политическэ кругууд заана.

Хитадай эрдэмтэдэй мэдүүлгэ

ПЕКИН, апрелиин 6. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, байгаалиин науканууддай талаар хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэхитадай нэгэдэхи конференциие зарлаха бэлэдхэлэй комитет хадаа атомна зэбсэг хорихо тухай эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй хандалгые дэмжэһэн мэдүүлгэ толилбо. Ямар нэгэн орондо эсэргүү атомна зэбсэгые түрүүлэн хэрэглэһэн ямаршье правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохо тухай хандалга хадаа эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэнэй дура хүсэлтэй гүйсэдөөр таарана гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Атомна дайниие үлэр бүхэн һайрхан магтадаг дай үүдхэгшэдтэ айхабтар ехэ сохилто хэгдэбэ.

«Наукын үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа арад зониие хюдаха ябадалда научна шэнжэлэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдэй хэрэглэгдэхэ ябадалые хэзээшье тэсэхэгүй ба наукын нэрэ хүндые дай үүдхэгшэдэй шуһата гараараа будажа бузарлахые хэзээдэшье зүбшөөхэгүй» гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

«Хитадтахи байгаалиин науканууддай талаар хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэһээ,—гэжэ мэдүүлгэ соо саашаа хэлэгдэнэ, — бидэнэр арадуудта эсэргүү шэнэ дай эхилхэ гэһэн дай үүдхэгшэдэй бүхы түсэбүүдыень эбдэжэ, тэдээндэ эсэргүү тэмсэхэ ба нэгэдэхэ уряалтайгаар дэлхэйн бүхы эрдэмтэдтэ ханданабди».

Хитадай банк ба тэрэнэй лондонско отделениин хоорондо холбоо тогтоогдобо

ПЕКИН, апрелиин 6. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, хитад банкын лондонско отделени хадаа банкын главна управленитэй холбоо тогтообо. Лондонско отделени хитад банкын главна управлениин хүтэлбэри доро ажаллахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлбэ. Тэрэнэй һүүлээр главна управлени хадаа лондонско управленитэй холбоо тогтоогдоһон тухай орон доторхи ба хилын саанахи банкын отделенинүүдтэ мэдээсэбэ.

Лондонско отделени хадаа главна управлениин хүтэлбэриие абаһан хитад банкын гадаадын арбадахи отделени болоно.

Марселиин докернуудай профсоюзай хүтэлбэрилэгшэд түрмэһөө сүлөөлэгдэбэ

ПАРИЖ, апрелиин 6 (ТАСС): Ажалшадай олон удаанай буруушаалнуудай ашаар, докернуудай профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд Ганьер ба Андреани. тэрэшэлэн энэ профсоюзай хоёр эдэбхитэд үсэгэлдэр Марсельдэ түрмэһөө сүлөөлэгдэбэ гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Тэдэнэй сүлөөлэгдэһэн тухай мэдэһэн хэдэн мянган ажалшад «Марсельеза» дуулалдан түрмын үүдэнүүд тээшэ ошобо.

Болгаридахи югославска шпионуудай хэрэг тушаа приговор

СОФИЯ, апрелиин 3. (ТАСС). Мүнөөдэр Софийска окружной сүүд югославска 26 шпионууд, урбагшад ба хоролон һүйдхэгшэдэй хэрэг тушаа гэмнэгдэгшэдтэ приговор гаргаба.

Сүүдлэгдэгшэд Бранко Звиерац ба Даринка Бориславова Стойкова гэгшэд бүхы наһаараа түрмэдэ хаагдаха ба эрхэнүүдээ хаһагдаха, нэгэ миллион лев хэмжээтэй яла түлэхөөр сүүдлэгдээ.

Сүүдлэгдэгшэд Миодраг Милошевич, Катерина Методиева Спасcова, Димитр Тодоров Горанов ба Петр Иванов Петров гэгшэд 15 жэлээр түрмэдэ хатуугаар хаагдаха, эрхэнүүдээ 18 жэлээр хаһагдаха ба 500 мянган лев хэмжээтэй яла түлэхөөр сүүдлэгдээ.

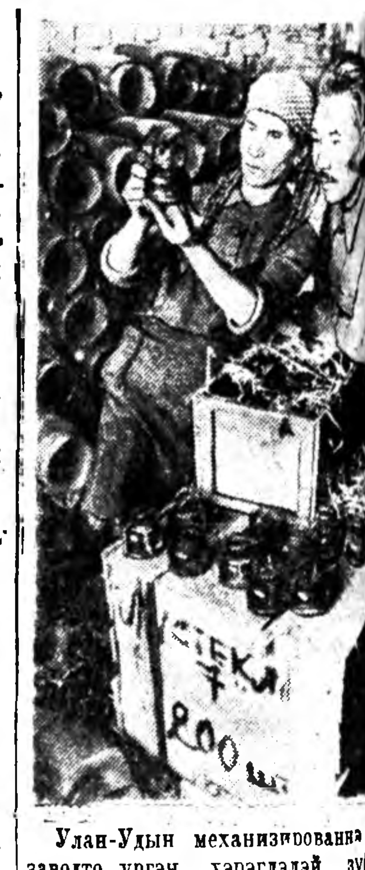
Сүүдлэгдэгшэд Боголюб Чедомир Илич, Петко Иванов Предикитов, Михаил Петков Михайлов, Вылчо Георгиев Савов, Тодор Христов Таренгов, Стоян Григоров Петров, Милан Георгиев Цветков, Миле Николов Цеков, Никола Тканы Доню Вылкостойков гэгшэд 10 жэлээр түрмэдэ хатуугаар хаагдаха, 12 жэлээр эрхэнүүдээ хаһагдаха ба 250 мянган лев хэмжээтэй яла түлэхөөр сүүдлэгдээ.

Сүүдлэгдэгшэд Любен Христов Костадинов ба Ценко Николов Жиков гэгшэд 8 жэлээр түрмэдэ хатуугаар хаагдаха, 10 жэлээр эрхэнүүдээ хаһагдаха ба 250 мянган лев хэмжээтэй яла түлэхөөр сүүдлэгдээ.

Сүүдлэгдэгшэд Иван Георгиев Баялцалиев, Любен Иванов Маринов, Петр Ефтимов Петров, Илия Генчёв Стоянов ба Лазар Момиров Янев гэгшэд 6 жэлээр түрмэдэ хатуугаар хаагдаха, 8 жэлээр эрхэнүүдээ хаһагдаха ба 100 мянган лев хэмжээтэй яла түлэхөөр сүүдлэгдэбэ.

Сүүдлэгдэгшэ Иордан Крыстанов Михайлов гурбан жэл 4 һараар түрмэдэ хатуугаар хаагдаха, 5 жэлээр эрхэеэ хаһагдаха ба 30 мянган лев хэмжээтэй яла түлэхөөр сүүдлэгдэбэ.

Вергило Владимиров Амиджинов ба Тодор Илчев Антов гэгшэд 2 жэл 2 һара ба 20 үдэрөөр түрмэдэ хатуугаар хаагдаха ба 20 мянган лев хэмжээтэй яла түлэхөөр сүүдлэгдэбэ.

Улан-Удын механизированна ... заводто үргэн хэрэглэлэй зүй... бүтээдэг цех нээгдэжэ, кол... электростанцинууд ба теспром... эльгээгдэхэ электроизоляторнууд... леграфна столбнуудай кол... олоор бүтээжэ эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: складые даа... Шаглаев, цехын бракёр Ло... гэгшэд электроизоляторнуудые ... байна.

М. Миневай ...

Шэнэ номууд

Һаяхан Горькиин нэр... республиканска библиотекэ ... вагай научна коллекторһоо ... номуудые олоор абаба. Тэр... до марксизм-ленинизмын ... сигуудай зохёолнууд, с... ска шангай лауреадуудай ... хёолнууд, хүдөө ажахын ... ратура бии.

1950 оной түрүүшын квар... гус библиотекэ 2700 гаран ... дые абажа, номуудайнгаа ... нилээд баяжуулаа.

Д. Жар...

Хабарай тарилгада зорюулагдаһан эд бар...

Бурмонкоопсоюз хабарай ... гын үедэ худалдагдаха эд ... элбэгээр хүдөө гаргажа за... Тэрэ тоодо телегрейкэ, ... сабхи, аргамжа, мориной ... тэргын тоһон, сонхын шал, ... аса, хадааһан, бензин гэх... эд бараанууд бии.

Шэнэ зүжэгүүдые таби...

Мяханай комбинадай ... дэргэдэхи уранһайханай са... тельностиин коллектив М... най һайндартэ шэнэ прог... бэлдэжэ захалаа. Драмат... кружогойхид « № 79 хэр... «Хүдөөгэй эгэшэ» гэжэ нэг... пьесүүдые зүжэг болгон на... жа табихань.

Мүн тэрэшэлэн духовой, ... на оркестрын, хоровой, ур... ханай уншалгын кружогойх... тустаа шэнэ программа... бэлдэнэд.

Уншагшадай асуудалнуудта харюу

ВЬЕТНАМСКА АРАДАЙ БААТАР ТЭМСЭЛ

Хэжэнгын МТС-эй тракторист нүхэр Чойропов Вьетнамай демократическа республикада юун боложо байһан тухай асуудал табижа манай редакцида хандаба. Тэрэнэй асуудалда харюу болгон, «Вьетнамска арадай баатар тэмсэл» гэһэн В. Маевскиин статьяе доро толилбобди.

Эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө вьетнамска арадай баатар тэмсэлэй табадахи жэлынь шухала событинуудаар тэмдэглэгдээ. Советскэ Союз, Хитадай арадай республика, Польша, Румыни, Венгри, Чехословаки, Болгари, Албани, Корейскэ арадай демократическа республика Вьетнамай демократическа республикатай дипломатическа харилсаануудые тогтообо. Залуу республика хадаа дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү эб найрамдалай ба демократиин лагерьта нэгэдэһэн сүлөөтэ ба бэеэ даанхай гүрэн боложо, уласхоорондын үргэн арена дээрэ гараа. Энэ баримта хадаа империалистическэ Япониие Советскэ Армиин бута сохиһоной ашаар, агууехэ хитад арадай түүхэтэ илалтын ба Азиин бусад арадуудай национально-сүлөөлэлтын амжалтата хүдэлөөнэй ашаар Зүүн Азида болоһон угаа ехэ хубилалтануудай тодо гэршэнь болоно.

Демократическа Вьетнам хадаа японско эзэмдэгшэдтэ ба тэдэнэй зарсанууд—индо-хитадай квислингнүүдтэ эсэргүү илалта түгэлдэр зэбсэгтэ восстаниин гал дүлэн соо бии болон түрэбэ. Вьетнамай сүлөөтэ бэеэ даанхай байдалай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэ коммунист Хо Ши Минэй ударидалга доро тус ороной үргэн ниитые нигтаар жагсааһан вьетнамска хүдэлмэришэн анги хадаа энэ восстаниин хүтэлбэрилхы хүсэниинь байгаа. Хо Ши Минээр толгойлогдоһон Вьетнамай саг зуурын правительство 1945 оной августын 25-да байгуулагдаһан юм. Хэдэн үдэр үнгэрөөд байхада, сентябриин 2-то энэ правительство Вьетнамай республикын бэеэ даанхай байдалые соносхоо һэн.

Вьетнам («Урда зүгэй Орон») хадаа Индо-Хитадай хахад арайлай зүүн ба урда талаарнь байдаг юм. Франциин протекторадууд байһан — Тонкинай ба Аннамай территори, мүн Кокинхина гэжэ колониин территори Вьетнамда багтана. Республикын территоринь —350 мянган квадратна километр, хүн зониинь — 20 миллион гаран.

Французска империалистнууд улам үргэн хэмжээгээр интервенци бэлэдхэхэ ба дэлгэрүүлхэдэ хэрэгтэй саг олохын тула дипломатическа маневрнуудые хэжэ эхилһэн юм. Энэ зорилгоор французууд 1946 оной мартын 6-да Ханойдо демократическа республикатай уридшалан хэлсээ баталба, тэрээгээрээ французска правительство хадаа «өөрын правительствотай, өөрын армитай, финанснуудтай ба Французска Союзда багтаһан сүлөөтэ гүрэн» гэжэ Вьетнамые мэдэрһэн байгаа.

Вьетнамска асуудалые амгалан аргаар дары журамшуулхые эрмэлзэһэн прогрессивнэ олониитын эрилтэнүүдтэ зүришэн, французска империалистнууд Далатада (Индо-Хитад), удаа тээнь Фонтенблодо (Парижын дэргэдэ) Вьетнамай демократическа республикын түлөөлэгшэдтэй хэхэ хэлсээнүүдые зорюута хойшолуулһан ба унжагайруулһан байна. Хо Ши Минтэй хэхэ хэлсээнүүд социал-урбагша Блюм түрүүтэй французска баруунай социалистнуудай оролдолгоор эбдэгдэһэн байгаа.

Элсүүлэгдэһэн гитлеровскэ дээрэмшэдһээ бүридхэгдэһэн ба американска зэбсэгээр элбэг һайнаар хангагдаһан олон мянган сэрэгүүдтэй арми вьетнамска арадта эсэргүүгээр эльгээгдэбэ. Вьетнамска тосхонуудай амгалан ажаһуугшадай толгойнууд дээрэ олон мянган тонно артиллерийскэ снарядууд ба авиабомбонууд хаягдаһан байна. Вьетнамда колониальна дай ябуулха гаргашанууд үнгэрһэн жэлдэ Франциин сэрэгэй бюджедэй 1/3 хубинь болоо. Дай эхилһэнһээ хойшо колонизаторнууд 150 мянга гаран хүнөө алуулһан ба шархатуулһан байна. Демократическа Вьетнамые галаар ба жадаар дараха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдынь французска империалистнуудта горьтой дүнгүүдые үгөөгүй. Французууд Ханой, Сайгон, Хайфон гэжэ хэдэхэн городуудые гэхэ гү, али Вьетнамай территориин 10 процентдэншье хүрэхэгүй газар эзэлһэн байгаа.

Оронойнгоо сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалһан Вьетнамай эрэлхэг зоригто хүбүүд басагад эзэмдэгшэдэй хорото түсэбүүдые эбдэн таһалдуулаа.

Вьетнамска арадай үргэн олониитэ—хүдэлмэришэд, тарияшад, интеллигенци, жэжэ буржуази хадаа Вьетнамай демократическа республикын правительствые тойрон жагсаба. Вьетнамска 20 миллион арадай дура зориг ба һанал бодолые харуулан, энэ правительство хадаа ороной территориин 90 процентые хинажа байдаг Вьетнамай хуулита гансахан лэ правительство мүн.

Французска колонизаторнуудта эсэргүү шэрүүн хатуу тэмсэлые ябуулжа байбашье. вьетнамска арад Хо Ши Минэй правительствын хүтэлбэри доро ороноо демократическаар шэнэдхэн байгуулха талаар богонихон болзор соо ехэ амжалтануудые туйлаа. Демократическа конституци бии болгогдоо, арадай комитедүүд хаа хаанагүй байгуулагдаа. Ажал тухай хуули абтаад бэелүүлэгдэжэ байна, социальна страховани тухай хуули бэелүүлэгдэнэ.

Вьетнамска хүдэлмэришэн ангиин ургалта ба эмхидэн нигтаралга хадаа сүлөөлэлгын тэмсэлые саашадань дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай. Вьетнамай хүдэлмэришэдэй бүгэдэниитын конфедераци хадаа 300 мянган ажалшадые нэгэдүүлнэ. Тэрэ хадаа ороноо демократическаар шэнэдхэн байгуулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь арадай правительствын эдэбхитэй туһалагшань мүн. Вьетнамай промышленность армиин эрилтэнүүдые хангажа, улам ехээр хүгжэнэ.

Французска колонизаторнуудай тала руу зугадан ороһон Бао Дайн урдын императорска бүлын ба помещигүүдэй газарнууд национализировалгдаһан болобошье, Хо Ши Минэй правительство помещигүүдэй газарые һүүлэй үе хүрэтэр хубаагаагүй, тиихэдээ газарай рентые нилээд ехээр доошолуулһан байна. 1950 оной февральда Хо Ши Мин декрет гаргаа, тэрэнэй ёһоор, бүхы газарнууд тарияшадай хоорондо хубаагдажа байна. Газар абагшад ургасын 10 процентээр бодожо, аренднэ түлбэри ба газарай налог түлэхэ байна. Үгытэй тарияшадта ба ремесленнигүүдтэ гүрэн ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Индо-Хитадта французска колонизаторнуудай эзэрхэлгын хүшэр хүндэ хойшолонгүүдые вьетнамска арад амжалтатайгаар усадхажа байна. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые үгы хэхэ талаар илангаяа ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Дүрбэн жэлэй турша дотор 10 миллион гаран хүн үзэг бэшэгтэ һургагдаһан, арадай уялгата һуралсал бии болгогдоһон байна.

Далайн саадахи үмөөрэгшэдөөр һайшаагдаһан французска колонизаторнууд Вьетнамда зэбсэгтэ интервенци үргэлжэлүүлхэ зуураа, политическэ хардалга ба һүйдхэлгын туһаламжатайгаар Вьетнамай демократическа байгуулалтые эбдэхэ гэжэ оролдоно. 1945 ондо болоһон арадай революциин ашаар унагаагдаһан урдын император Бао Дайгаар толгойлуулан хархис хүсэнүүдэй нэгэдэлые бии болгохын тула бии шадалаараа французска колонизаторнууд оролдоно.

Авантюрист ба зольбо Бао Дай вьетнамска арадай империалистическэ мүлжэгшэдтэ — түрүүшээр французска, удаа тээнь японско, мүнөө болоходо французска ба американска мүлжэгшэдтэ билдагуушалан алба хэхэ ехэ һургуули дүүргээ. Тиин французуудай хиналта доро Вьетнамда «бэеэ даанхай» байдалые олгохо тухай ба Французска Союзда марион... Вьетнамые оруулха тухай ... 1949 оной мартын 8-да Бао... тай баталагдаһан байгаа.

Бао Дайн «правитель... США ба Англи мэдэрһэн ... США вьетнамска хархис ... дүүдтэ буу зэбсэг үгэнэ. Вь... ска арадта эсэргүү тэмсэхы... Баруун Германиһаа гит... цүүдые, гадна японско со... дые американска импе... нууд Вьетнам руу эльгээнэ.

Индо-Хитад тушаа яб... байгаа англо-американска им... листнуудай политика эли... Хитадта эсэстээ хүрэтэр ди... США-гэй ба Англиин зо... нюурнууд Вьетнамда ха... абахые һэдэнэ. Тэдэнэр ха... оронuие Зүүн Урда Азид... ционально-сүлөөлэлгын хү... дэ эсэргүү дабшалта дал... базануудайнгаа нэгэн бо... оролдоно. Тэдэнэр Индо-Х... американска монопол... эзэрхэлгые бэхилхэ, энэ ... арадай асари ехэ баял... һабартаа оруулха гэжэ эр...

Харин эзэмдэгшэдэй да... һаа ороноо бүримүһэн сү... шэнэ сүлөөтэ демокра... Вьетнамые байгуулха ба ... жүүлхэ зоригоор дүүрэн вь... ска арадай нэгэдэл ба ду... лынь империалистнуудай ... долгонуудта эсэргүү табиг...

Эб найрамдал, демокра... социализмын бүхы ла... Вьетнамай демократическа... публикын холбоое саа... бэхижүүлхэ ябадал хада... намска арадай амжалтата... лэй түшэг тулгууринь боло...

В. Мае...

Харюусалгатай ред...
Д. Д. ЛУБСА...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн), ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02273. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000